

Jaar verslag

 Nationaal Groenfonds

20 24

Inhoud

1. Voorwoord van de directeur-bestuurder	3	6. Overige gegevens	68
2. Samen werken aan een groenere toekomst	6	6.1. (Statutaire) regeling betreffende de bestemming van het resultaat	68
3. Kerncijfers	9	7. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	69
4. Bestuursverslag	11	8. Begrippen en afkortingen	72
4.1. Het Groenfonds in 2024	12		
4.2. Financieren van investeringen in vergroening en verduurzaming	13		
4.3. Financieel resultaat Nationaal Groenfonds	18		
4.4. Onze impact in 2024	19		
4.5. Vooruitblik	23		
4.6. Bestuurlijke kaders en governance	25		
4.7. Verslag van de Raad van Commissarissen	28		
4.8. Bedrijfsvoering en risicomanagement	30		
4.9. In Control Statement	34		
5. Jaarrekening	35		
5.1. Balans per 31 december	36		
5.2. Staat van Baten en Lasten per 31 december	38		
5.3. Toelichting op de balans	38		
5.4. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen	56		
5.5. Toelichting op de staat van baten en lasten	59		
5.6. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	61		
5.7. Rapportage Wet normering topinkomens (WNT)	64		
5.8. Ondertekening Jaarrekening	67		

1.

Voorwoord van de directeur-bestuurder

//

*Drie decennia van
impactvolle financiering ter
realisatie van natuur, herstel
van de biodiversiteit en
verduurzaming van de
landbouw en de economie in
Nederland*

Jean-Paul Schaaij
Directeur-bestuurder
Nationaal Groenfonds

 Nationaal Groenfonds

In 2024 vierden we met trots ons 30-jarig bestaan.

Drie decennia van impactvolle financiering ter realisatie van natuur, herstel van de biodiversiteit en verduurzaming van de landbouw en de economie in Nederland. En dat blijft nodig, dus dat zullen we ook in de toekomst blijven doen. Want de in het Klimaatakkoord van Parijs afgesproken beperking van de opwarming van de aarde tot 1,5 graad is helaas al in 2024 achterhaald en de voorspellingen zijn dat we ver boven de 2,5 graden opwarming uitkomen. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft berekend dat Nederland zijn klimaatdoelen ‘met zeer grote waarschijnlijkheid’ niet gaat halen. Er is dus werk aan de winkel!

De grote uitdagingen waarvoor we staan, zoals groeien naar volhoudbare agrarische productie, de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie, vereisen niet alleen actie van de overheid, maar ook investeringen van marktpartijen. Dat vraagt moed van bedrijven én van hun financiers, want het gaat om investeringen in projecten die niet altijd onmiddellijke winst opleveren. Het Nationaal Groenfonds is als impactfinancier bereid deze risico's te nemen, want we geloven dat dit de enige manier is om de noodzakelijke veranderingen in gang te zetten en te versnellen en de impact te realiseren die zo hard nodig is.

Toegang tot financiering voor impactvolle bedrijven

Verandering en innovatie moet vooral komen van nieuwe bedrijven. Grote bestaande bedrijven hebben minder belang bij vernieuwing, omdat deze ten koste gaat van de markt voor hun bestaande producten. Daarmee is innovatie dé aanjager van de benodigde transitie in de landbouw, de energievoorziening en het sluiten van grondstoffenkringlopen. Een van de grootste belemmeringen voor deze bedrijven is de beperkte toegang tot financiering, omdat financiers in de regel terughoudend zijn ten aanzien van de onzekerheden die met vernieuwingen gepaard gaan: financiers gaan risico's liever uit de weg.

Het Nationaal Groenfonds probeert dit hiaat in te vullen en streeft ernaar om deze innovatieve bedrijven wél toegang tot financiering te geven. Dat blijft onze missie. Veel van de bedrijven die wij financieren, zoals bij biobased bouwmaterialen, zullen niet altijd direct rendabel zijn. Ook omdat de ketens voor het uiteindelijke gebruik van deze materialen nog niet optimaal zijn en wet- en regelgeving achterlopen bij de praktijk. Ons werk draait niet om het financieren van projecten met zo min mogelijk risico voor een zo hoog mogelijk rendement, maar om het nemen van verantwoorde risico's om innovatieve projecten mogelijk te maken die maatschappelijke impact hebben en een groot potentieel hebben om grote duurzame veranderingen in de markt te bewerkstelligen.

We willen in het bijzonder de komende jaren aandacht besteden aan de verduurzaming van agrarische sector en de voedselketen.

Ons succes is daarmee niet te meten in termen van alleen financieel rendement. Het is vooral meetbaar aan de mate waarin we agrarische en andere bedrijven helpen om te groeien naar een voor zowel economie als ecologie volhoudbaar verdienmodel. We geloven dat de enige manier om echte verandering te realiseren is door een lange termijnvisie te hanteren, risico's te nemen en samen te werken met andere partijen. Door de weg te banen voor andere financiers, zodat we gezamenlijk de weg naar een volhoudbare economie kunnen versnellen.

De cruciale rol van de landbouw

In het bijzonder willen we de komende jaren aandacht besteden aan de verduurzaming van agrarische sector en de voedselketen. De landbouw heeft op dit moment een negatief effect op het milieu en het klimaat, maar de potentie die de landbouw heeft bij het tegengaan van klimaatverandering is groot. Boeren spelen een cruciale rol in het beheer van natuur, bodem en water. Ons doel is om boeren zo veel mogelijk te helpen om die rol in te vullen bij zowel een volhoudbaar voedselsysteem als het behoud van biodiversiteit en de productie van biobased bouwmaterialen.

Heel veel agrarisch ondernemers willen dat ook, maar zij vinden veel obstakels op hun weg. Het is aan de overheid om deze obstakels weg te nemen en om - met bestendig beleid - ondernemers perspectief te bieden om te investeren in verduurzaming en zo ook te bevorderen dat zij

meer toegang tot financiering krijgen. Het is aan financiers zoals het Nationaal Groenfonds om deze ondernemers ook daadwerkelijk toegang tot financiering te verschaffen.

Oproep aan het nieuwe kabinet

De uitdagingen om tot een volhoudbaar voedselsysteem te komen zijn groot en de publieke budgetten zijn beperkt. Een deel van deze gelden kunnen naar mijn mening efficiënter worden ingezet. Als door de overheid gewenste private investeringen met zekerheid een onrendabele top bevatten, is subsidie een voor de hand liggend instrument voor de overheid. Maar voor investeringen van bedrijven waarvoor in principe een businesscase bestaat, kan de overheid beter de toegang tot financiering vergroten in plaats van subsidies toe te kennen. Het als lening verstrekte bedrag komt dan via aflossing geheel of gedeeltelijk weer terug en kan opnieuw worden ingezet om investeringen door bedrijven mogelijk te maken, en opnieuw en opnieuw: een 'revolverend fonds'. Het Nationaal Groenfonds is in wezen zo'n revolverend fonds en elke euro van het Groenfonds is inmiddels zo'n vijfmaal opnieuw ingezet om private investeringen in verduurzaming mogelijk te maken. Door deze financiering kan het voor het reguliere kredietwezen aantrekkelijker worden om ook financiering te verstrekken en zo tegelijk ervaring op te doen met investeringen in verduurzaming en de eigen portefeuille toekomstbestendig maken. Het benutten van de kracht van dit instrument en de samenwerking met de markt zorgt voor een veel grotere impact.

Conclusie

We staan voor grote uitdagingen om de klimaatverandering te beperken en de afname van de biodiversiteit door verslechtering van de kwaliteit van bodem, lucht en water tot stilstand te brengen. Dit vraagt moed en veerkracht, van de overheid, van bedrijven en van financiers. Wij geloven in de kracht van samenwerking en innovatie om deze uitdagingen te kunnen aangaan. Wij zijn vastbesloten om een belangrijke rol als impactfinancier te blijven vervullen en om de impactvolle bedrijven van morgen te faciliteren.

Jean-Paul Schaaij
Directeur-bestuurder
Nationaal Groenfonds

2.

Samen werken aan een groenere toekomst

“

Het Nederland van morgen heeft groene doeners nodig om ecologie en economie te verbinden. Iedereen met een vernieuwend plan daarvoor moet toegang hebben tot geld. Wij regelen dat. Samen.

 Nationaal Groenfonds

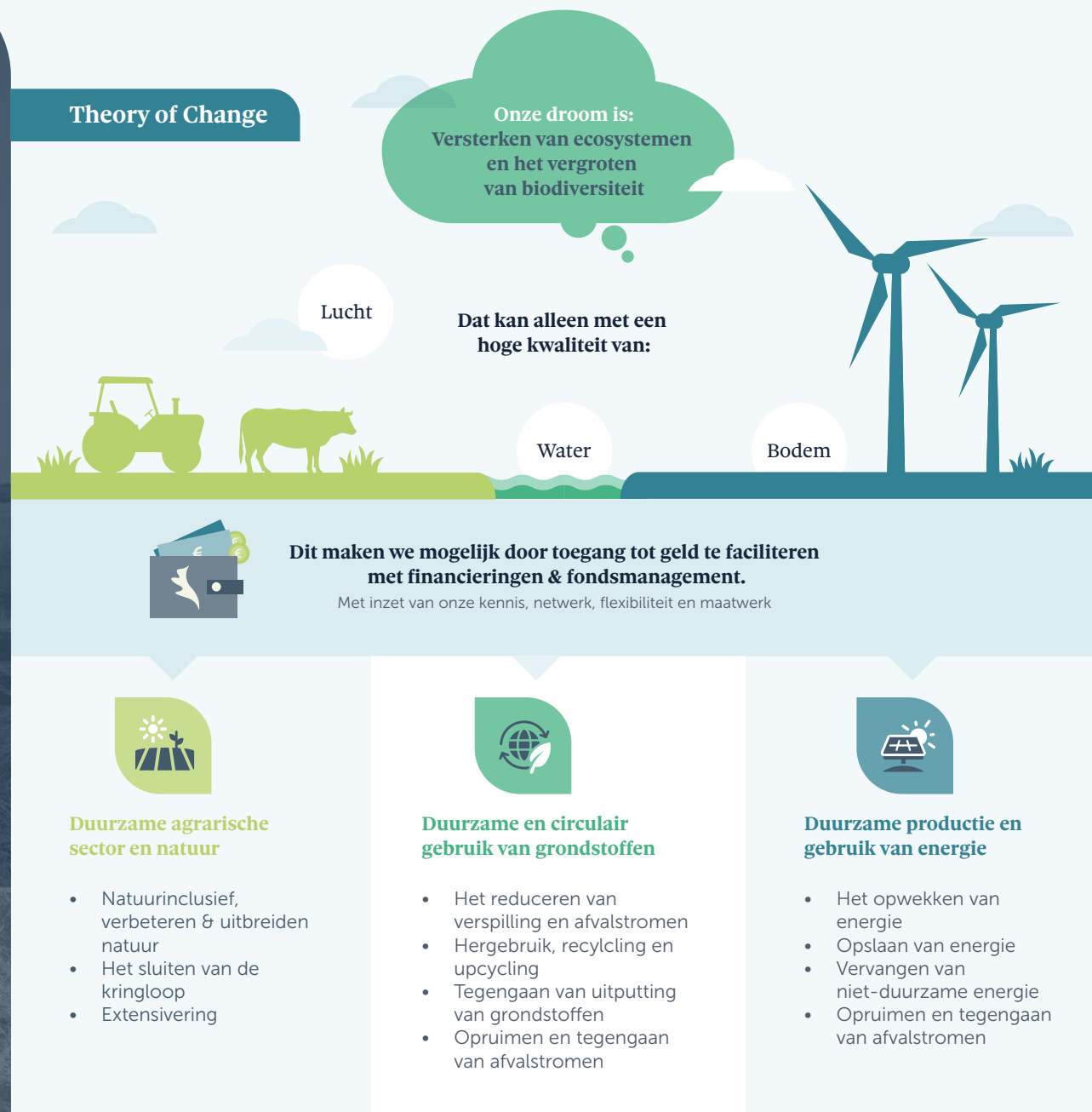
Vandaag investeren in het Nederland van morgen vraagt om financieren met lef

Om het Nederland van morgen leefbaar te houden, staan we als samenleving voor grote uitdagingen op het gebied van klimaat, ruimtegebruik en biodiversiteit. Het Nationaal Groenfonds heeft dan ook als hoogste prioriteit het versterken van ecosystemen en vergroten van de biodiversiteit. Om dit mogelijk te maken moeten we investeren in de basis: de kwaliteit van bodem, water en lucht. In het afgelopen decennium heeft het Nationaal Groenfonds daarom bewust een omslag gemaakt: van kwantiteit naar kwaliteit. Van focus op het financieren van projecten voor meer hectare natuur, naar focus op projecten die echte impact hebben op onze groene leefomgeving. Een integrale visie op de huidige problematiek is nodig om maximaal bij te kunnen dragen aan de oplossing. Want wat heeft het voor zin om natuur aan te leggen als de aarde sterk opwarmt, het grondwater wordt vervuild of we met z'n allen te veel stikstof blijven uitstoten?

► Aannames bij de afbeelding zijn:

- Consumenten zijn bereid hun gedrag te veranderen;
- Een overheid die akkers stelt en stimuleert; Er zijn genoeg ondernemers met ideeën en vaardigheden;
- We werken samen met betrouwbare partners met goede intenties.

Theory of Change

SDG 18: Toegang tot geld voor duurzame ontwikkeling

Het Nationaal Groenfonds pakt door te financieren zijn rol met lef. Er moet snel verandering komen.

Echter, de plannen van 'groene doeners' komen onvoldoende van de grond. Het probleem is vaak de financiering. Vernieuwing van onderaf in de vorm van duurzame en innovatieve projecten, nieuwe businessmodellen en technieken, brengt risico's met zich mee die reguliere banken te spannend vinden. Het Nationaal Groenfonds zet deze stap wel, en is bereid om extra risico te nemen om de successen van morgen een kans te geven en te laten zien dat het wél kan. Toegang tot geld is essentieel om duurzame ontwikkeling van de grond te krijgen.

Routekaart naar het Nederland van morgen: impact first!

Om optimaal te kunnen bijdragen aan het Nederland van morgen heeft het Nationaal Groenfonds een Theory of Change ontwikkeld en opgesteld. Dit is het pad waarmee het Nationaal Groenfonds met financieringen maximale impact beoogd te maken op het versterken van ecosystemen en vergroten van de biodiversiteit. Om deze ambitie mogelijk te maken, richten we onze inzet, kennis, en netwerk op het realiseren van een hoge kwaliteit van water, bodem en lucht. Wij verzorgen de toegang tot geld om plannen die hieraan bijdragen te faciliteren. Hiermee zijn de hoogste doelen en de weg daarnaartoe expliciet gemaakt, dit zal ondersteunen bij het verder ontwikkelen van onze impact-first strategie en de aansluiting hiervan op de operatie.

Vakkundig, verbonden en vindingrijk

Dat zijn de kernwaarden die bij het Nationaal Groenfonds centraal staan. 30 jaar ervaring in het financieren van groen en innovatie in natuur en landschap, de agrarische sector, duurzame energie en circulaire economie maakt ons een vakkundig partner. Als de financiële uitvoeringsorganisatie van LVVN staan wij dichtbij overheid en beleid, terwijl we daarnaast veel samenwerken met kapitaalverstrekkers en ondernemers. Zo vervullen wij een unieke rol als verbinder. Vernieuwing en transitie bevindt zich tenslotte vaak op het snijvlak van verschillende beleidsterreinen en sectoren.

Die schakel maakt ons niet alleen uniek, maar ook noodzakelijk bij de uitdagingen van deze tijd die niet meer door de markt of de overheid alleen opgelost kunnen worden.

Vindingrijkheid sluit aan bij onze vaardigheid om buiten de gebaande paden te kunnen denken. Deze vaardigheid zetten we in voor adviezen en financieringsoplossingen die eerder niet gezien werden. Maar ook door onze rol als aanjager van (nieuw) overheidsbeleid. Wij kunnen voorbij risico's kijken die andere partijen afschrikken. Daarmee krijgen we ook andere kapitaalverstrekkers mee in het samen financieren van projecten. Het Groenfonds financiert dan ook het eerste puzzelstukje of zorgt ervoor dat de puzzel compleet wordt door het laatste stukje te leggen.

Het Nationaal Groenfonds heeft als hoogste prioriteit het versterken van ecosystemen en vergroten van de biodiversiteit.

3. Kerncijfers

Boeren spelen een cruciale rol in het beheer van natuur, bodem en water. Ons doel is om boeren zo veel mogelijk te helpen om die rol in te vullen.

*Jean-Paul Schaaij
Directeur-bestuurder
Nationaal Groenfonds*

 Nationaal Groenfonds

(bedragen x € 1.000,--)

	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2022
Productie			
Leningen aan private partijen, in omvang	56.783	36.000	52.524
Leningen aan private partijen, in aantallen	84	50	64
Fondsmanagement			
Omvang beheerd fondsvermogen	103.427	77.354	40.140
Aantal beheerde fondsen	6	6	5
Portefeuille verstrekte financieringen			
Convenantsleningen	0	5.004	15.904
Grondaankopen en landinrichting	208.270	227.863	247.436
Private projecten	277.574	261.071	255.632
Totaal portefeuille financieringen	485.844	493.938	518.972
Portefeuille verstrekte projectrekeningen			
Credit - aantal	23	25	23
Credit - bedrag	147.001	161.365	136.514
Debet - aantal	8	7	8
Debet - bedrag	24.310	22.446	26.027
Overige gegevens			
Resultaat voor belasting en bestemming	-239	64.757	-1.570
Resultaat na belasting en bestemming	-824	48.677	-1.257
Balanstotaal (per ultimo)	746.356	780.690	682.731
Solvabiliteit	15%	15%	9%
Current ratio	1,4	1,3	0,8

4.

Bestuursverslag

//

Om het Nederland van morgen leefbaar te houden, staan we als samenleving voor grote uitdagingen op het gebied van klimaat, ruimtegebruik en biodiversiteit

*Jean-Paul Schaaïj,
directeur-bestuurder
Nationaal Groenfonds*

 Nationaal Groenfonds

4.1. Het Groenfonds in 2024

Voor het Groenfonds was 2024 wederom een bijzonder jaar. De samenwerking met onze oprichter, het ministerie van LNV, is in 2024 verder versterkt met het passeren van nieuwe statuten. Deze nieuwe statuten bieden het ministerie van LNV de mogelijkheid om direct opdrachten in te besteden bij het Groenfonds en leiden daarmee tot een nieuwe fase in onze samenwerking.

Multiplier: verhouding tussen de financiering door het Groenfonds en de aangetrokken cofinanciering.

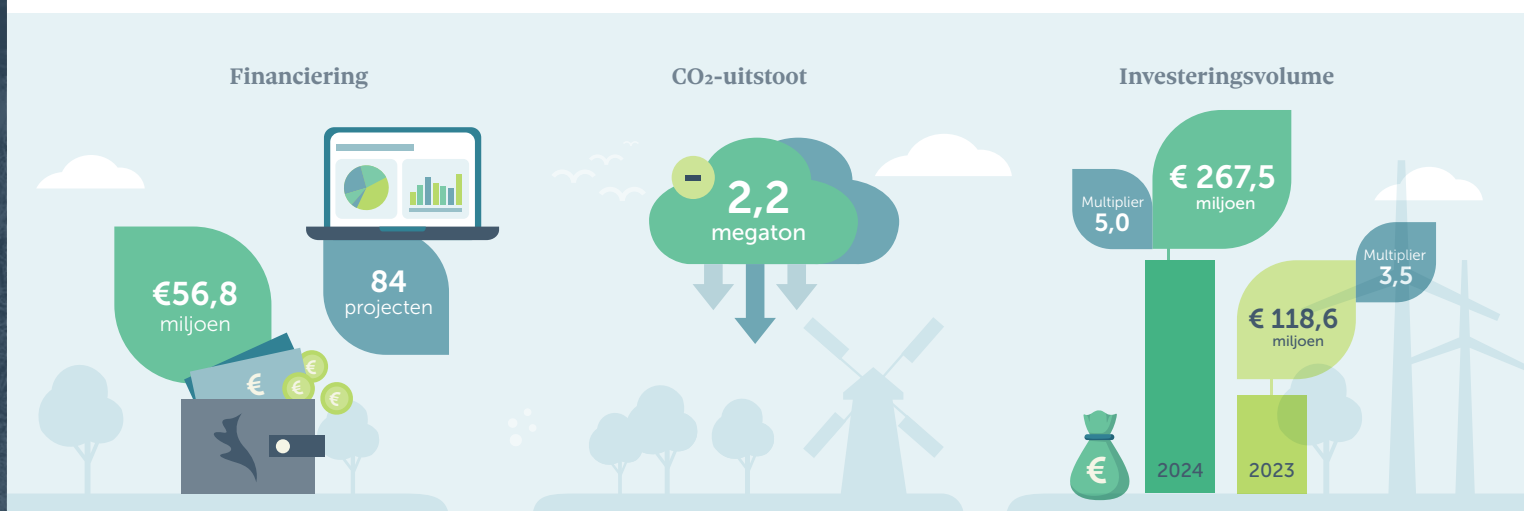
In 2024 verstrekten het Groenfonds 56,8 miljoen euro aan financieringen voor 84 projecten. Dat deden we uit ons eigen Revolverend fonds, het LNV Klimaatfonds, het Rabo Transitiefonds en uit door het Groenfonds beheerde fondsen zoals het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) en het Waterinnovatiefonds (WIF).

Het terugdringen van broeikasgassen en het verminderen van CO₂-uitstoot zijn belangrijke speerpunten voor het Groenfonds. Met de in 2024 verstrekte financiering werden projecten gefinancierd die samen 2,2 megaton CO₂-uitstoot vermeden door bijvoorbeeld het benutten van duurzame energie, recycling van grondstoffen of innovatieve toepassingen.

De gemiddelde multiplier van de door het Groenfonds in 2024 gefinancierde projecten bedraagt 5,0 (2023: 3,5).

Deze multiplier geeft aan hoeveel cofinanciering door banken en andere financiers het Groenfonds heeft kunnen mobiliseren voor het realiseren van groene projecten en maatschappelijke impact. Hiermee is in 2024 een totaal investeringsvolume in groene en duurzame projecten bereikt van ruim 267,5 miljoen euro (2023: 118,6 miljoen euro).

De multiplier is ten opzichte van 2023 fors gestegen. De reden van deze stijging ligt voornamelijk bij de grote stijging van financieringen vanuit het IDL. In 2024 is het pilotfonds omgezet in een definitief fonds en is het team voor het IDL uitgebreid. Door deze uitbreiding is het totaal volume aan IDL-financieringen in 2024 hard gestegen. Dit grotere volume aan IDL-financieringen, gecombineerd met een hogere gemiddelde multiplier verklaart de stijging ten opzichte van 2023.

Ook hebben in 2024 marktomstandigheden ervoor gezorgd dat het Groenfonds een aantal klanten tijdelijk uitstel heeft verleend voor het betalen van rente en/of aflossing. Daarnaast heeft het Groenfonds in dit kader een aantal klanten overgeheveld naar Bijzonder Beheer en was het Groenfonds genoodzaakt voor een aantal van deze vorderingen een voorziening voor insolventie te treffen van totaal 8,0 miljoen euro. We signaleren daarbij dat het voor duurzame ondernemers moeilijk is om, na een succesvolle start, de concurrentiestrijd ten opzichte van goedkopere fossiele brandstoffen, virgin plastic en/of niet duurzame producten op de langere termijn te winnen. Zorgelijke ontwikkelingen die de verduurzaming van de samenleving en de toegang tot geld voor groene en circulaire ondernemers in de weg staan.

Het financieel resultaat is uitgekomen op 824 duizend euro negatief (2023: 48,7 miljoen euro positief). Het negatieve resultaat na belasting is volledig ten laste van het Revolverend fonds geboekt. Vervolgens worden de rentebaten en bereidstellingsrente van het Rabo Transitiefonds toegevoegd aan de Bestemmingsreserve RTF (296 duizend euro).

Het terugdringen van broeikasgassen en het verminderen van CO₂-uitstoot zijn belangrijke speerpunten voor het Groenfonds.

4.2.

Financieren van investeringen in vergroening en verduurzaming

Groei binnen bestaande strategie

In de afgelopen decennia heeft het Nationaal Groenfonds in zijn bedrijfsstrategie succesvol invulling gegeven aan de omslag van kwantiteit naar kwaliteit: van focus op het financieren van projecten voor meer hectares natuur naar focus op projecten die bijdragen aan de kwaliteit van onze groene leefomgeving in de breedste zin van het woord. Wij zien geen aanleiding om deze strategie te wijzigen. Het Nationaal Groenfonds stuurt actief op groei binnen thema's die relevant zijn voor het behoud van ecosystemen, het verbeteren van de biodiversiteit en tegengaan van uitputting van de aarde.

We verwachten een nog grotere bijdrage te kunnen leveren aan de transitie in de agrarische sector, gericht op de omschakeling naar natuurinclusieve of kringlooplandbouw, het stimuleren van de teelt en het gebruik van vezelgewassen, nieuwe verdienmodellen en innovaties in de agrarische sector. Verder wil het Nationaal Groenfonds zijn rol als fondsmanager voor duurzame fondsen uitbouwen. Primair zet het Nationaal Groenfonds in op fondsen die samen met het ministerie van LNV worden geïnitieerd, zoals het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) en de Pilot Vezelteelten (nieuw in 2024).

Financieringen uit het Revolverend fonds

De resultaten van het Nationaal Groenfonds zijn in de loop der jaren in het eigen vermogen van het fonds toegevoegd, in de vorm van een Revolverend fonds. Basis hiervoor is de resultaatbestemming van de afgelopen jaren, waarmee Rijk en provincies hebben ingestemd. Dit Revolverend fonds is aangevuld met aangetrokken vreemd vermogen. Het Groenfonds zet dit Revolverend fonds uit in de vorm van leningen ten behoeve van groene en duurzame projecten.

Alle in 2024 uit het Revolverend fonds verstrekte leningen waren gericht op ondernemersgerichte 'groene' projecten op het vlak van duurzame, circulaire productie, natuurbehoud en -herstel, stikstofreductie en de transitie naar duurzame vormen van energie in de breedste vorm.

Het Groenfonds verstrekte in 2024 voor 11,7 miljoen euro (2023: 9,2 miljoen euro) financieringen vanuit het Revolverend fonds. Er is in 2024 8,1 miljoen euro afgesloten aan nieuwe leningen in 7 verschillende projecten. Het Revolverend fonds (exclusief provinciale revolverende fondsen) heeft ultimo 2024 een omvang van 96,6 miljoen euro. Per 31 december 2024 is hiervan 72,9 miljoen euro aan leningen uitgezet en 23,6 miljoen euro

aan projectrekeningen met een debetstand (kredietfaciliteit). Een bedrag van 3,8 miljoen euro is wel in beheer, maar nog niet uitgekeerd. In 2021 is er additioneel kapitaal aangetrokken ter hoogte van 50 miljoen wat in vijf jaar vanaf 2022 opgenomen kan worden. Van deze faciliteit is ultimo 2024 in totaal 9,0 miljoen euro opgenomen. Het resterende bedrag geeft de ruimte om in de komende jaren de verduurzamingstransitie te versnellen en risico-dragende financiering te kunnen blijven verstrekken.

In 2022 is het Groenfonds begonnen met een pilot waarbij converteerbare leningen worden verstrekt met als doel groeiende innovatieve ondernemers een product te bieden dat goed bij hen past (er blijft veel liquiditeit beschikbaar voor groei, doordat de lening pas op einde looptijd wordt afgelost) en waar het Groenfonds een deel van de upside ontvangt in geval dat de onderneming succesvol is. Er zijn in 2024 twee converteerbare leningen verstrekt. De pilot is vooralsnog voldoende succesvol gebleken om deze ook in 2025 voort te zetten.

Financieringen uit het LVVN Klimaatfonds

In het Klimaatakkoord uit 2019 is afgesproken dat het ministerie van LVVN aan het Groenfonds een garantiefaciliteit beschikbaar stelt. Doelstelling is om hiermee projecten te financieren die bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van de Staat, primair binnen de doelstellingen van het ministerie van LVVN voor de sectoren landbouw en landgebruik. Het Groenfonds heeft als doel hiermee een broeikasgasemissiereductie te bewerkstellingen van ten minste 2 megaton. Hiervoor is een aparte financieringsportefeuille opgezet: het LVVN Klimaatfonds. In 2021 heeft het Groenfonds daarvoor bij twee

verschillende banken de benodigde funding kunnen regelen, met een omvang van 70 miljoen euro, waarvan per ultimo 2024 35,4 miljoen euro is opgenomen. De Staat stelt zich hierbij jegens de financiers van het Groenfonds garant voor 80% van de aangetrokken financiering. Over de gehele looptijd van het Klimaatfonds wordt er naar verwachting in totaal 2,64 megaton CO₂ gereduceerd.

Het Groenfonds verstrekte in 2024 voor 8,8 miljoen euro (2023: 11,1 miljoen euro) financieringen vanuit het Klimaatfonds. Er is in 2024 5,5 miljoen euro afgesloten aan nieuwe leningen in 4 verschillende projecten en 3 miljoen euro aan projectrekeningen met een debetstand (kredietfaciliteit). 2024 was het laatste jaar waarin het mogelijk was financieringen uit het Klimaatfonds te verstrekken. Het Klimaatfonds heeft ultimo 2024 een omvang van 45,4 miljoen euro. Per 31 december 2024 is hiervan 45,3 miljoen euro aan leningen uitgezet en 0,1 miljoen euro aan projectrekeningen met een debetstand (kredietfaciliteit).

Alle in 2024 uit het Klimaatfonds verstrekte leningen hadden een directe of indirecte link met land- en tuinbouw, ofwel omdat het om een primaire agrarische activiteit ging ofwel omdat er in de keten CO₂-reductie gerealiseerd werd. Denk hierbij aan het verwaarden van reststromen of het gebruik van biobased materialen.

Nieuw fonds: Rabo Transitiefonds

Eind 2023 heeft het Nationaal Groenfonds na een donatie van Rabobank Nederland het Rabo Transitiefonds (RTF) opgericht. Het Groenfonds verstrekt vanuit het RTF voor rekening en risico van

het Nationaal Groenfonds leningen die qua ticket size, impact, doelgroep en kredietproces vergelijkbaar zijn met leningen die het Groenfonds ook uit het Revolverend fonds verstrekt, met dien verstande dat de leningen uit het RTF worden verstrekt aan klanten van Rabobank. Het fonds is begin 2024 gelanceerd en heeft een omvang van plusminus 55 miljoen euro.

In 2024 verstrekte het Groenfonds voor 9,8 miljoen euro financieringen uit het Rabo Transitiefonds in 5 verschillende projecten en voor 0,9 miljoen euro ingezet voor projectrekeningen met een debetstand. Er is in 2024 11 miljoen euro afgesloten aan nieuwe leningen in 5 verschillende projecten en 1 miljoen euro aan projectrekeningen met een debetstand (kredietfaciliteit). Alle financieringen uit dit fonds dragen bij aan de statutaire doelstelling van het Nationaal Groenfonds. (kredietfaciliteit).

Overige financieringen

Naast de financieringen uit het Revolverend fonds en het LVVN Klimaatfonds stelt het Groenfonds aan Rijk en provincies leenfaciliteiten beschikbaar, zoals de PNB-leningen, de EHS-leningen en de Convenantsleningen. Aan individuele provincies biedt het Groenfonds de mogelijkheid om leningen bij het Groenfonds aan te gaan, bijvoorbeeld voor het versnellen van hun natuur- en landschapsbeleid. Voor eigenaren die hun landbouwgrond omzetten naar natuur bood het Groenfonds in de afgelopen jaren samen met Rijk en provincies een voorfinanciering van de Subsidie Particulier Natuurbeheer (VPN-VSPN-pVSPN). Deze subsidieregeling is door de provincies sinds 2017 afgebouwd. Als gevolg hiervan heeft het Groenfonds in 2024 geen nieuwe voorfinancieringen Natuurbeheer meer verstrekt.

Fondsmanagement

Overheden en fondsen zetten steeds meer in op financieren in plaats van subsidiëren. Zo richten decentrale overheden revolverende fondsen op die investeren in natuurprojecten of projecten voor duurzame energie-opwekking en energiebesparing. Ook zoekt men wegen om ondernemers die investeren in de combinatie van economie en ecologie te financieren in plaats van te subsidiëren. Het Groenfonds helpt bij het structureren en beheren van deze fondsen, het beoordelen van investeringsvoorstellen en het verstrekken van financieringen uit deze fondsen.

In 2024 was het Groenfonds onder andere betrokken bij de volgende fondsen:

➔ In 2021 heeft het Groenfonds samen met het ministerie van LNVN **het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL)** gelanceerd. Eerst in de vorm van een pilot die, na een succesvolle start en positieve evaluatie, in 2023 is verlengd en in 2024 is aangevuld met een structureel fonds. Het IDL is onderdeel van het Omschakelprogramma Duurzame Landbouw van het ministerie van LNVN. Het fondsvermogen voor de totale pilotfase bedroeg 31 miljoen euro en is in 2024 gesloten, nadat het structurele fonds is opgegaan. In het structurele fonds is initieel 130,8 miljoen euro beschikbaar. De pilot en het structurele fonds hebben hetzelfde doel en bieden naar verwachting ruimte voor in totaal plusminus 400 omschakelfinancieringen. Per bedrijf was in de pilot maximaal 400.000 euro beschikbaar, in het structurele fonds is per bedrijf 500.000 euro beschikbaar. Nationaal Groenfonds verstrekte in 2024 de 100e IDL lening aan een (biologisch) akkerbouwbedrijf in Noord-Brabant.

Boeren en tuinders met plannen om minder stikstof uit te stoten en de bedrijfsvoering op meerdere fronten blijvend te verduurzamen kunnen terecht bij het IDL. De financiële condities zijn soepel: ondernemers betalen een vaste rente van 1% en hoeven de eerste jaren niet af te lossen. De afspraken hebben een langjarig karakter. Wel moet er sprake zijn van cofinanciering. Een onafhankelijke commissie, met mensen uit praktijk en wetenschap, beoordeelt de aanvragen op duurzaamheid. In 2024 heeft het IDL (pilot en structureel)

aan 65 boeren een lening kunnen verstrekken. Dit fondsvermogen wordt ook revolverend ingezet, waardoor investeringen in de verduurzaming van de landbouw structureel mogelijk blijven.

➔ Eind 2020 heeft het Groenfonds met Energie Samen het **Ontwikkelfonds Energiecoöperaties (OEC)** in beheer genomen en in 2021 de eerste financieringen uit dit fonds verstrekt. Dit fonds wordt gevoed door het ministerie van EZ en (een aantal) provincies, die ook het risico dragen van insolventie van coöperaties die leningen uit het fonds ontvangen. Het fonds verstrekt leningen aan energiecoöperaties om de ontwikkelkosten van zon- en windprojecten te financieren. Voor het Ontwikkelfonds is een aanvangsvolume van 12,6 miljoen euro beschikbaar. Inclusief rente is dit per ultimo 2024 gegroeid tot 14,4 miljoen euro. De uitrol in de eerste vier provincies (Drenthe, Utrecht, Zuid-Holland en Limburg) en één gemeente (Den Haag, zie volgende bullet) is gestart en de ambitie is ook de andere provincies over de streep te trekken en aan te haken. Ultimo 2024 zijn in 5 miljoen euro aan financieringen verstrekt, waarvan 3,7 miljoen euro reeds uitgekeerd. Er is nog 9 miljoen euro aan fondsvermogen beschikbaar voor nieuwe financieringen.

➔ Een belangrijk knelpunt bij de energietransitie is de ontwikkeling en uitrol van nieuwe energietransitieprojecten op wijkniveau. Het gaat daarbij om projecten waar inwoners, lokale ondernemers en organisaties actief bij betrokken zijn. In de praktijk blijkt dat veel van deze wijkinitiatieven moeite hebben om echt op gang te komen. De gemeente Den Haag heeft daarom het initiatief genomen

om het **Lokaal Initiatievenfonds Schone Energie (LISE)** op te richten en heeft het Groenfonds en Energie Samen gevraagd dit fonds te managen. Uitgangspunt bij een door LISE verstrekte financiering is dat deze revolverend is: er is geen sprake van een gift (subsidie), maar van een lening. Bij aanvang is het fonds gevoed met 0,5 miljoen euro, waarmee naar verwachting 20 projecten gestart kunnen worden. Na evaluatie van de pilot kan er een opschaling plaatsvinden naar een fondsvolume van 2 tot 3 miljoen euro. Van het LISE is in 2024 geen gebruik gemaakt door initiatiefnemers en het fonds (in zijn huidige vorm) zal worden afgesloten omdat er geen aanvragen zijn geweest gedurende de pilot periode.

➔ In 2023 hebben het Nationaal Groenfonds en Energie Samen een voorstel gedaan aan het ministerie van EZ en de betrokken provincies om naar analogie van het OEC ook een **Ontwikkelfonds Warmtecoöperaties** te lanceren. Collectieve warmteprojecten worden zo in staat gesteld om in de ontwikkelfase van duurzame warmteprojecten activiteiten te (laten) verrichten. Het Ontwikkelfonds Warmte is gericht op het aanbieden van leningen en feitelijke ondersteuning. Eind 2023 heeft EZ aan het Groenfonds en Energie Samen subsidie verleend om dit nieuwe fonds van start te laten gaan. Het fonds start met een fondsvermogen van 25 miljoen euro. Inclusief rente is dit per ultimo 2024 gegroeid tot 26,7 miljoen euro. In 2024 is er voor 4,2 miljoen euro aan financieringen verstrekt, waarvan 0,8 miljoen euro reeds uitgekeerd. Er is nog 21,7 miljoen euro aan fondsvermogen beschikbaar voor nieuwe financieringen.

➔ Het **Waterinnovatiefonds (WIF)** van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is een revolverend fonds van 2 miljoen euro dat financieringen verstrekt aan innovatieve projecten in de blauwe sector. Het Groenfonds adviseert hierbij over de financiële aspecten daarvan, voert het beheer over het Waterinnovatiefonds, toetst de ingediende projecten op financiële haalbaarheid en verstrekt de leningen uit het fonds. Vanuit dit fonds is in 2024 één financiering verstrekt. Daarmee is het fonds voor het eerst opnieuw (revolverend) uitgezet.

➔ De **Pilot Vezelteelt** betreft een opdracht van het ministerie van LNV, waarbij het Groenfonds boeren faciliteert bij de teelt van vezelgewassen, die gedurende de groei koolstof opnemen en waarbij deze koolstof langjarig wordt vastgelegd in bouwmaterialen (bijv. isolatiemateriaal op basis van stro). Telers van vezelgewassen kunnen, alleen of gezamenlijk, hun toekomstige carbon credits (koolstofcertificaten) al vóór de oogst van hun gewassen verkopen aan het Nationaal Groenfonds. De carbon credits moeten volgens de regels van de Stichting Nationale Koolstofmarkt worden gecreëerd. De regeling is eind vorig jaar via TenderNed opengesteld als pilot. In 2025 wordt deze pilot geëvalueerd, wat kan leiden tot een meer structureel fonds.

➔ Op 18 november 2024 is het besluit genomen **Stichting Visserij Investeringsfonds Nederland (VIN)** te beëindigen.

Kassieren en middelenbeheer

Het Groenfonds voert voor publieke en maatschappelijke partners het beheer over gelden, projectrekeningen en gebiedsfondsen en kan zo bijdragen aan de realisatie van 'groene' doelen. Denk hierbij aan een subsidieregeling om natuur te realiseren en/of te beheren, of het middelenbeheer en de kassiersrol voor publieke en publiek-private samenwerkingsvormen, zoals de Marker Wadden of het Ruimte voor de Rivierproject.

In 2024 beheert het Groenfonds in totaal 31 projectrekeningen met een opgenomen c.q. uitstaand bedrag van 147,0 miljoen euro credit (23 projectrekeningen) en 24,3 miljoen euro debet (8 projectrekeningen). Deze middelen worden aangehouden bij het ministerie van Financiën in het kader van het Geïntegreerd Middelenbeheer (schatkistbankieren).

Zo voerde het Groenfonds in 2024 onder andere het financieel beheer van het project Marker Wadden voor de ministeries van IenW en LNV, Rijkswaterstaat, de provincies Flevoland en Noord-Holland en de Vereniging Natuurmonumenten. Het Groenfonds bundelt hierbij geldstromen, beheert deze en draagt zorg voor uitbetaling via één loket.

Het Groenfonds in het nieuws

In 2024 bestond het Groenfonds 30 jaar. Op diverse momenten hebben we hier aandacht aan besteed. Als afsluiting was in november het symposium 'De kringloop van geld. Hoe kunnen we écht duurzaam financieren?'. Zo'n 300 relaties bezochten het symposium, waar sprekers als Louise Vet, Jan Willem Erisman en Alex Datema hun visie op het thema gaven.

In 2024 werd in totaal ruim 100 keer via de media aandacht besteed aan onze boodschap, fondsen, projecten, financieringen, ontwikkelingen en innovaties. Dit is exclusief (door)vermeldingen op social mediakanalen en websites van andere organisaties. Gezien het bereik van de off- en online media is dit een geschat mediabereik van zo'n 4 miljoen lezers. In 2024 hebben we met onze visie op het stagneren van de plasticrecycling en de vastzittende agrarische grondmarkt in diverse landelijke dagbladen gestaan. Het structureel worden van het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) en de start van de pilot Stimulering Vezelteelten trokken ook veel aandacht.

In 2024 hebben we vooral ingezet op onze social mediakanalen, met name LinkedIn. Het websitebezoek van het Groenfonds is mede daardoor met zo'n 35.000 unieke bezoekers iets gedaald ten opzichte van 2023 (+/- 40.000). Een groot deel van de websitebezoekers zocht en vond informatie over het IDL. Dit was mede dankzij de Google Ads-campagne die we hiervoor in 2024 weer hebben opgestart. Via LinkedIn bereiken we veel van onze doelgroepen en de extra inzet op social media leverde een aantal goed bekeken berichten op. Het aantal volgers op LinkedIn steeg in 2024 naar ruim 2.200, een stijging van 28% ten opzichte van 2023.

Naast het symposium ter gelegenheid van ons dertigjarige bestaan organiseerde het Groenfonds in 2024 ook een aantal andere events, zoals het jaarlijkse closing event duurzame energie en circulaire economie, waarvoor wij alle betrokkenen bij de financieringen van het afgelopen jaar

uitnodigen. Het closing event werd bezocht door zo'n tachtig klanten en relaties. Een aantal van hen vertelde tijdens het interactieve plenaire gedeelte meer over hun onderneming en de rol van financiering daarbij.

De betekenis en effecten van de oorlog in Oekraïne en hoge inflatie

In februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen, wat heeft geleid tot tekorten aan grondstoffen en - door economische sancties - een afname in de aanvoer van gas en olie. Vooral het tekort aan gas heeft tot een enorme prijsstijging geleid en naast de hogere energieprijzen stegen hierdoor ook veel andere prijzen. Ondanks dat dit positief kan uitpakken voor producenten van (duurzame) energie heeft dit bij klanten ook geleid tot hogere kosten voor hun inputs (bijv. feedstock of elektriciteit). Sommige klanten waren contractueel niet in staat hogere prijzen door te berekenen aan de eindklant.

Ook in 2024 bleven de prijsstijgingen doorzetten door een inflatie van 3,2%. De rente is daarom in 2024 door de ECB enkele keren verlaagd. De nog relatief hoge rentes rekenen wij door in onze leningen aan klanten, waardoor het afsluiten van nieuwe financieringen toch nog lastig blijft. Ook bestaande klanten kunnen te maken krijgen met hogere rentelasten dan die zij eerder gewend waren.

Afgelopen jaar merkten we vooral in de circulaire economie moeilijke omstandigheden, met name in de hoek van de plastic recyclers. Deze kregen te maken met goedkoop Chinees en Amerikaans virgin plastic en een late bijmengplicht in Europa,

waardoor producten op basis van circulaire grondstoffen het afleggen tegen producten die met fossiele grondstoffen zijn gemaakt.

De gehele portefeuille en elk project afzonderlijk worden regelmatig gereviseerd en daarbij tegen het licht gehouden wat mogelijke effecten op de cashflow kunnen zijn. De continuïteitsfase en risicoclassificaties worden daarbij waar nodig aangepast. Eind 2024 waren er in het Revolverend fonds, het Rabo Transitiefonds en het Klimaatfonds 28 leningen die de classificatie dreigende discontinuïteit of discontinuïteit hadden. Dit is 17,6% van het aantal leningen van deze fondsen. Het totaal genomen bedrag aan voorzieningen voor deze leningen in 2024 is 8,0 miljoen euro.

Project: Spinning Jenny maakt van afgedankt textiel weer nieuwe garens

4.3. Financieel resultaat Nationaal Groenfonds

Financieel resultaat

Over 2024 is een negatief resultaat voor belasting gehaald van 0,2 miljoen euro (begroot voor 2024: + 0,7 miljoen euro). Het resultaat werd voornamelijk veroorzaakt door de afwaardering van een participatie (0,9 miljoen euro), een correctie op de rentebaten over liquide middelen en behandelingskosten van de IDL-pilot (0,7 miljoen euro), dalende rente en lagere productiecijfers.

Er is een negatief resultaat na belasting voor bestemming behaald van 0,8 miljoen euro (begroot voor 2024: + 0,5 miljoen euro). Dit negatieve financiële resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een naheffing op de vennootschapsbelasting uit 2023 (0,6 miljoen euro). Deze naheffing komt doordat de definitieve belastingaanslag over 2023 0,6 miljoen hoger was dan de reservering vennootschapsbelasting over de gift van 2023. Dit deel van de aanslag is in 2024 opgenomen.

- ⊕ Het financieel resultaat ten opzichte van de begroting is vooral **positief beïnvloed** door:
 - De mutatie voorzieningen kredietrisico's op het Rabo Transitiefonds en het Klimaatfonds vallen

- lager uit dan begroot (3,4 miljoen euro).
- De rentebaten van projectrekeningen debet zijn 0,73 miljoen euro hoger dan begroot, onderverdeeld in 0,66 miljoen euro hogere rentebaten en 0,07 miljoen euro hogere bereidstellingsprovisie.
- De rentebaten op liquide middelen zijn ondanks de rentedaling 0,2 miljoen euro hoger dan begroot door het toegenomen saldo van de liquide middelen.
- De beheerfee fondsmanagement valt 0,2 miljoen euro hoger uit dan begroot.
- De rentelasten voor (aan)getrokken financieringen voor het LNVN Klimaatfonds en Revolverend fonds zijn 0,7 miljoen euro lager dan begroot. Door lagere en later gerealiseerde productie hoefde er minder te worden opgenomen op de faciliteit dan verwacht, wat heeft geleid tot lagere rentelasten.
- De personeelskosten zijn 0,4 miljoen euro lager dan begroot. De kosten voor eigen personeel zijn lager dan begroot vanwege het later invullen van vacatures. De kosten voor inhuur van externen zijn lager vanwege omzetting van detachingscontracten naar vaste indienst-treding van enkele werknemers.
- De behandelingskosten voor Revolverend fondsen (UG) vallen 0,5 miljoen euro hoger uit dan begroot.

– En vooral **negatief** door:

- De mutatie voorziening kredietrisico's valt voor het Revolverend fonds 3,3 miljoen euro hoger uit dan begroot. Doordat de voorzieningen op het Rabo Transitiefonds en het Klimaatfonds lager uitvielen, is er cumulatief een meevaller op de voorzieningen (0,2 miljoen euro). Het totaal aan

voorzieningen betreft 6 nieuwe, 5 afgewikkelde en 6 geactualiseerde voorzieningen.

- De afwaardering van de participatie van Bluesphere (0,9 miljoen euro).
- Hogere rentelasten op deposito's en projectrekeningen (1,6 miljoen euro) dan begroot.
- Hogere rentelasten derivaten (0,26 miljoen euro) dan begroot.
- De rentebaten Revolverend fonds uitgeleend geld (UG) zijn 0,5 miljoen euro lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de eenmalige correctie op de baten uit de IDL-pilot die in voorgaande jaren aan het vermogen van het Revolverend fonds zijn toegevoegd (0,7 miljoen euro) en daarom in deze post worden gecorrigeerd.
- Ook bij het LNVN Klimaatfonds zijn de rentebaten lager (0,65 miljoen euro) dan begroot uitgevallen. Dit bestaat uit zowel rentebaten (0,6 miljoen euro), bereidstellingsrente (0,07 miljoen euro) als behandelingskosten (0,1 miljoen euro).

Resultaatsbestemming

Het financieel resultaat is uitgekomen op 824 duizend euro negatief (2023: 48,7 miljoen euro positief). Het negatieve resultaat na belasting is volledig ten laste van het Revolverend fonds geboekt. Vervolgens worden de rentebaten en bereidstellingsrente van het Rabo Transitiefonds toegevoegd aan de Bestemmingsreserve RTF (296 duizend euro).

4.4. Onze impact in 2024

Waardecreatie heeft voor het Nationaal Groenfonds dezelfde betekenis als het realiseren van positieve maatschappelijke impact. Wij hebben deze impact vertaald naar de taak om met onze financieringen projecten te steunen die ecosystemen versterken en de biodiversiteit vergroten, met een specifieke focus op de kwaliteit van onze bodem, water en lucht. In het afgelopen jaar heeft het Groenfonds zich daarom ook wederom sterk ingezet om zijn impactvoetafdruk te maximaliseren.

Waardecreatiemodel

Voor het realiseren van een zo groot mogelijke maatschappelijke impact zetten wij ons menselijk, intellectueel, sociaal en financieel kapitaal in. Het waardecreatiemodel laat zien hoe wij tot resultaten komen en hoe deze er in kerncijfers uit ziet in 2024.

Op pagina 20 vind u de infographic.

Waardecreatiemodel 2024

1. Waarde in

Financieel

- Fondsbeheer voor derden
- Revolverend fonds

Intellectueel

- Kennis over (transitie van) agricultuur, circulaire economie en duurzame energie
- Kennis over financieren

Menselijk

- 40 getalenteerde en gemotiveerde medewerkers

Sociaal

- De financiële uitvoeringsorganisatie van LVVN
- Sterke banden met (kennis) partners, overheid, ondernemers en andere stakeholders

2. Strategie

Onze missie
'Een groener Nederland van morgen'

Kernactiviteit

Investeren in projecten in de agrarische sector, duurzame energie, en circulaire economie om de kwaliteit van bodem, water en lucht te verbeteren.

Kernwaarden

Vakkundig

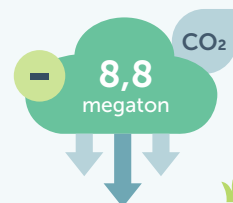
Verbonden

Vindingrijk

4. Impact

In 2024 realiseerden we:

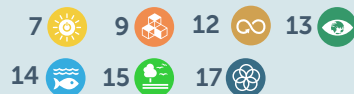
&

Verduurzaming
5070 ha
Landbouwgrond

=

- Stikstofreductie
- + Dierenwelzijn
- + Biodiversiteit

Wij droegen bij aan:

Onze eigen SDG18: Iedereen met een vernieuwend plan moet volgens ons toegang hebben tot geld om duurzame ontwikkeling te versnellen.

18

3. Waarde uit

Financieringen

€56,8 miljoen

4 verschillende sectoren

84 Leningen

We beheerden

4 fondsen

t.w.v.
204.800.000

Medewerkers

Bij meer dan de helft is een vrouwelijke ondernemer betrokken

75% komt zonder auto naar kantoor

25% volgt een opleiding

Onderbouwing impactdata

Waar mogelijk werken we met de rapportages van onafhankelijke deskundigen, aangevuld met informatie over emissies die klanten aan ons rapporteren of zelf berekenen. Deze berekeningen en die met onze eigen modellen blijven inschattingen. Bovenstaande betreft de CO₂-reductie gedurende de looptijd van de lening, ons directe aandeel is gemeten naar de PCAF-methodiek, waarbij gekeken wordt welk deel van de gereduceerde CO₂-emissies direct toe te rekenen is aan de Groenfondsfinanciering. De PCAF-datakwaliteitscore betreft dit jaar een 2,8, score 1 is het best en betreft 'Geverifieerde broeikasgas emissiedata' en score 5 betreft lage kwaliteit data 'Gemiddelden voor regio of land'. Dit betekent dat het overgrote deel is berekend op basis van activiteit gegevens en energiedata. Dit jaar hebben we een multiplier van 5 gerealiseerd. Een waarde van 5 geeft aan dat voor elke euro die het Nationaal Groenfonds financiert er nog vier euro extra door andere partijen wordt gefinancierd.

Materiële thema's en SDG's

Afgelopen jaar heeft het Groenfonds een dubbele materialiteitsanalyse uitgevoerd en hierbij zijn de belangrijkste materiële ESG (Ecologie, Sociaal en Governance) thema's concreet vastgelegd. Deze sluiten aan bij onze huidige strategie en eerder vastgestelde Theory of Change. Ecologie wordt benaderd vanuit onze financieringsactiviteiten. Sociaal en Governance richt zich op onze interne bedrijfsvoering. Het is een eerste stap tot een betere aansluiting op regelgeving zoals de CSRD, en een meer solide impact rapportage in de toekomst. De komende jaren zal gewerkt worden om deze thema's beter meetbaar te maken.

Thema's ESG

Ecologie

- Biodiversiteit
- Watervervuiling
- Klimaat
- Energietransitie
- Circulaire economie

Sociaal

- Opleiding en ontwikkeling
- Diversiteit

Governance

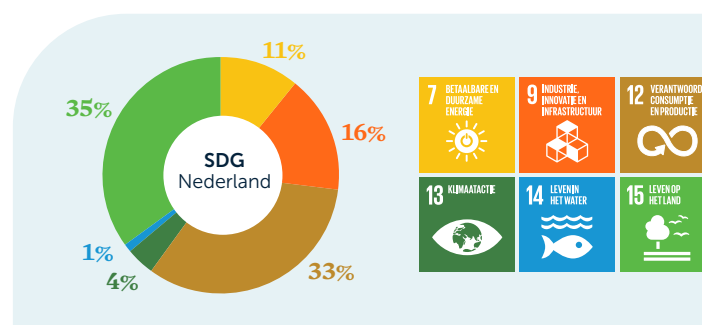
- Bedrijfscultuur
- Cyberveiligheid
- Corruptie en omkoping

Daarbij onderschrijven wij het belang van een integere financiële sector en dragen daar zelf aan bij door middel van een zorgvuldig vastgelegde gedragscode en strikt risicomanagement. Daarnaast hechten wij grote waarde aan zakelijke integriteit. Hoewel wij geen bankiers zijn, hebben al onze medewerkers en bestuurders de 'eed of belofte in de financiële sector' afgelegd (moreel ethische verklaring). Het Groenfonds onderschrijft de OESO-

richtlijnen voor verantwoord ondernemen, de VN-principes voor verantwoord investeren en de Corporate governance code. Tevens onderschrijven wij de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en het Klimaatakkoord van Parijs.

Projecten met impact

Het Nationaal Groenfonds draagt bij aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen door financiering te verstrekken in de sectoren agrarisch, circulaire economie en duurzame energie. Denk hierbij aan boeren die willen omschakelen of innoveren, de bevordering van het hergebruik van grondstoffen en reststromen, variërend van mest tot plastic, en projecten gericht op de opwekking en opslag van duurzame energie. Alle gefinancierde projecten leveren een meetbare bijdrage aan de vergroening en verduurzaming van de leefomgeving. Daarnaast is het essentieel dat deze projecten een sluitende businesscase bevatten, waarin een duurzame geldstroom wordt gewaarborgd om het voortbestaan van het project naar de toekomst toe te verzekeren. Lees over Leuker1818, van melkveehouderij naar een veelzijdig agroforestrybedrijf.

Procentuele verdeling projecten (in aantallen projecten) per Sustainable Development Goal. Per project worden 2 SDG's aangewezen; intentie van het project en de grootste bijdrage. In werkelijkheid zal de bijdrage aan SDG's breder zijn.

Leuker1818

Van melkvee naar voedselbos

Het familiebedrijf van de Venners gaat terug tot 1818. Traditioneel als melkveehouderij in Limburg, maar dit had weinig perspectief voor groei. "Mijn vader zag al snel dat uitbreiden naar honderd koeien op onze locatie niet haalbaar was," legt Luuk Venner uit. De melkveetak bleek verliesgevend, en de familie overwoog het bedrijf op te geven.

In 2019 kwam een nieuw idee echter van Mark, die een opleiding in bos- en natuurbeheer volgde. Geïnspireerd door voedselbossen en agroforestrysystemen, stelde hij een andere aanpak voor: een landbouwmodel dat samenwerkt met de natuur. "Het leek in eerste instantie te mooi om waar te zijn," zegt Luuk, "maar na een bezoek aan een voedselbos in Groesbeek waren we om." Ze besloten een pilot te draaien op 5 hectare. Voor vader Venner, die in zijn hoofd al afscheid had genomen van het bedrijf, was de nieuwe richting een verademing. Zijn onderneming kon zo toch nog worden voortgezet.

Meer info >>

Foto: Hoogtefotograaf Chris Kuik

4.5. Vooruitblik

Om het Nederland van morgen leefbaar te houden, staan we als samenleving voor grote uitdagingen op het gebied van klimaat, ruimtegebruik en biodiversiteit. Net als in 2024 zal het Nationaal Groenfonds zich als transitiefinancier blijven inzetten om ondernemers met een goed en duurzaam plan van financiering te voorzien.

Wijzigingen in governance

Het jaar 2024 was een bijzonder jaar voor de relatie met onze directe stakeholder, het ministerie van LNV. In samenspraak met het ministerie zijn de statuten gewijzigd. Belangrijkste wijzigingen hierin waren de omvorming van het toenmalige Bestuur naar een Raad van Commissarissen (RvC), de wijziging naar een stichting zonder winstoogmerk (ANBI) die per 1 januari 2023 is ingegaan, de mogelijkheid voor het ministerie van

LNV om te kunnen investeren, en de directeur die de rol van directeur-bestuurder heeft gekregen. Hier opvolgend is in 2024 een gezamenlijke visie op samenwerken tussen beide organisaties vastgesteld. Op basis van deze visie zullen in 2025 ook gezamenlijk een toezichtsarrangement en hernieuwde financiële afspraken worden gemaakt.

Onze ambitie: 110 miljoen euro productie in de komende drie jaar in RF en RTF

Het Groenfonds richt zich in toenemende mate op innovatieve projecten die bijdragen aan het samenbrengen van economie, ecologie en samenleving. Wat deze projecten verbindt, is dat ze - naast een versnelling van de uitrol van proven technology - een grote behoefte hebben aan echt vernieuwende gamechangers. Alleen: deze successen van morgen passen veelal niet in de behoudende kaders van de reguliere financiële sector. Ze zijn te complex, te onbekend of te klein.

Het zijn juist deze projecten die het Nationaal Groenfonds financiert om een impuls te geven aan de transitie naar een duurzamer Nederland en te laten zien wat er allemaal wél kan. Het Groenfonds verwacht dan ook in de periode tot en met 2027 circa 110 miljoen euro aan deze financieringen te kunnen verstrekken.

Fondsmanagement voortzetten en uitbouwen

De activiteiten voor de huidige fondsen die wij managen Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL), Waterinnovatiefonds (WIF) en Ontwikkelingsfonds Energiecoöperaties (OEC) zullen we in 2025 voortzetten. In de komende jaren zal het Groenfonds gemiddeld jaarlijks 40 mln aan leningen verstrekken uit het IDL. In 2025 zal de pilot Stimulering Vezelteelten starten, deze is in 2024 in opdracht van LNV aanbesteed. Wanneer de pilot succesvol is kan het fonds uitgebreid worden en er meer aanvragen gehonoreerd worden. We werken actief aan het laten groeien van fondsen die bewezen effectief zijn en waar voldoende vraag naar is zoals IDL. Wij zullen alleen nieuwe fondsen toevoegen die bijdragen aan onze missie. We zullen daarbij vooral inzetten op fondsen die in samenwerking met het ministerie van LNV worden geïnitieerd en met bijzondere focus op de transities in de landbouw. Thema's voor zo'n fonds kunnen op het gebied van mestvergistings, eiwittransitie, biobased bouwen, kringloop en circulaire economie, waterinnovaties en waterkwaliteit en duurzame energie.

Economische en politieke situatie in de nabije toekomst

In tegenstelling tot de voorgaande jaren is er in 2024 een rentedaling ingezet door vier rentedalingen van de ECB. Ook voor 2025 wordt een verdere rentedalingen door de ECB verwacht. Dit heeft direct effect op de renteopbrengsten uit onze middelen. Voor het investeringsklimaat en ondernemers die een lening nodig hebben is deze daling wel gunstig en is de business case sneller positief. Na een aantal jaar van erg hoge inflatie zijn de verwachtingen voor de jaren 2025 en verder gematigd, wat ook een gunstig effect heeft voor ondernemers.

Er zal de komende jaren nog veel onzekerheid in de markt zitten door ontwikkelingen in het buitenland zoals het Midden-Oosten en de oorlog in Oekraïne. Met de verkiezing van president Trump is er een dreiging van een handelsoorlog met hoge wederzijdse invoertarieven bij gekomen. Naast wat er in de wereld speelt is er - ondanks de komst van een nieuw kabinet - nog niet veel duidelijk over de maatregelen op het gebied van duurzaamheid en de transitie van de landbouw. Recente uitspraken van rechters en Raad van State dwingen het kabinet om het stikstofdossier met spoed op te pakken. Voor (toekomstige) ondernemers brengt dit onzekerheid met zich mee of zij hun duurzame plannen kunnen uitvoeren nu saldering niet meer mag en of zij benodigde vergunningen krijgen.

De afgelopen jaren is door de onzekerheid in de markt het aantal klanten van het Groenfonds dat in de problemen is gekomen toegenomen. Dit heeft grote impact op de financiële toekomst van het Groenfonds. Enerzijds impact willen realiseren

en daarvoor risico's nemen, maar anderzijds langjarig financieel gezond blijven om impact te kunnen blijven maken, blijft ook in 2025 een van de belangrijkste uitdagingen.

Maatschappelijke meerwaarde

Het zichtbaar maken van de maatschappelijke meerwaarde van het Groenfonds is en blijft een belangrijk speerpunt. Het Groenfonds wil bijdragen aan de realisatie van groene doelen in de meest brede zin van het woord.

Onze ambitie voor 2025 is:

1. Een hoge multiplier op elke geïnvesteerde euro.
2. Met een financieringsproductie van 36 miljoen euro in het Revolverend fonds en Rabo Transitiefonds bijdragen aan 'groene' projecten die samen:
 - Een substantiële bijdrage leveren aan de transitie in de agrarische sector en projecten

van natuur- en landschapsorganisaties, die daarmee ook bijdragen aan het versterken van biodiversiteit en het behoud van onze ecosystemen.

- Een substantiële bijdrage leveren aan innovaties en ketenontwikkelingen die zich richten op het duurzaam gebruik van grondstoffen en op duurzame productie en gebruik van energie, om zo vervuiling en uitputting van de aarde tegen te gaan.
 - Een deel van de financieringen wordt verstrekt als converteerbare lening. We willen hierbij beter aansluiten op de vraag van de markt en ons verdienvermogen vergroten.
3. In het Investeringsfonds Duurzame Landbouw in totaal 100 leningen uitzetten.
 4. Naast de lopende fondsen zoals het IDL ook nieuwe innovatieve fondsen in de markt zetten zoals het fonds Pilot Stimulering Vezelteelten.

4.6. Bestuurlijke kaders en governance

Contractuele relatie met rijksoverheid

Een groot deel van de activiteiten van het Nationaal Groenfonds vloeien voort uit hierover met de rijksoverheid en provincies gesloten overeenkomsten. De belangrijkste hiervan is de 'Uitvoeringsovereenkomst' tussen Rijk, provincies en het Groenfonds, die in 1995 gesloten is en in 2002 geactualiseerd. Hierin ligt de basis voor de samenwerking vast. In de Uitvoeringsovereenkomst is onder andere opgenomen dat het bestuur van het Groenfonds jaarlijks een ontwerp-Werkprogramma en ontwerp-begroting voor het komende jaar voorlegt aan het ministerie van LVVN alvorens deze, gehoord de eventuele reacties, vast te stellen. Ook wordt in de Uitvoeringsovereenkomst de financiering van het Groenfonds geregeld.

Vernieuwing governance

In 2022 zijn wij samen met onze directe stakeholder het ministerie van LVVN een traject gestart om de inmiddels verouderde governance afspraken te vervangen door nieuwe afspraken die passen in ons gezamenlijk beeld van een sterk partnerschap voor een groener en beter Nederland van morgen. Een formele mijlpijl in dit traject heeft plaatsgevonden in april 2024 door middel van het passeren van nieuwe statuten voor Stichting Nationaal Groenfonds.

Onderdeel van deze vernieuwing is een wijziging in het bestuursmodel. Met ingang van 9 april 2024 is het Groenfonds van een bestuur met gevolmachtigd directeur overgegaan naar een Raad van Commissarissen (RvC) met een directeur-bestuurder. Het zittende bestuur van het Groenfonds is in zijn geheel toegetreden tot de nieuwe RvC en de zittende directeur van het Groenfonds is benoemd als directeur-bestuurder.

ANBI status

De belastingautoriteiten hebben per 1 januari 2023 het Nationaal Groenfonds de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) verleend. Het Groenfonds voldoet aan alle voorwaarden. Als uitvloeisel van deze nieuwe status zijn donaties vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Vanaf 2024 publiceert het Groenfonds de benodigde uitingen op zijn website.

Van bestuur naar Raad van Commissarissen

De samenstelling van het bestuur is in 2024 gewijzigd. Wij hebben per 17 februari 2024 afscheid genomen van drs. M.H.R. (Marie-Renée) Bakker wegens het bereiken van het einde van haar zittingstermijn. Het Groenfonds is haar zeer erkentelijk voor haar grote inzet in de afgelopen jaren. Aanvullend hebben wij in 2024 ook een nieuw bestuurslid mogen verwelkomen. Met ingang van 15 maart 2024 is drs. E.L.M. (Elvira) Eurlings toegetreden als algemeen bestuurslid. Zoals reeds vermeld is na deze wijzigingen, met ingang van 9 april 2024, het zittende bestuur voltallig toegetreden tot de RvC van de Stichting Nationaal Groenfonds. De RvC van het Groenfonds is in 2024 vier keer (deels digitaal) bijeengekomen.

Binnen de RvC zijn een Audit en Risk Commissie (ARC) en een Remuneratie- en benoemingscommissie (RBC) ingesteld. De ARC heeft een adviserende functie naar de RvC en staat de RvC bij in haar toezichthoudende taken met betrekking tot de interne controle in de ruimste zin, met inbegrip van de interne controle van de financiële verslaglegging. De ARC bestond in 2024 uit twee leden van de RvC, namelijk drs. E.P. (Ewoud) Goudswaard (voorzitter) en drs. E.L.M. (Elvira) Eurlings. De ARC is in 2024 vier keer bijeengekomen. De ARC heeft in 2024 tweemaal regulier overleg gevoerd met de externe accountant, Mazars, over de jaarrekening 2023 en over de uitgebrachte managementletter.

Samenwerking:

Nieuwe afspraken die passen in ons gezamenlijk beeld van een sterk partnerschap voor een groener en beter Nederland van morgen.

In het RvC-reglement zijn nadere afspraken vastgelegd over het functioneren van de RvC, uiteraard in aansluiting op hetgeen de statuten hierover bepalen. Ook het functioneren van de Audit- en Risk Commissie en de Remuneratie- en Benoemingscommissie zijn in reglement vastgelegd. In het Reglement Bevoegdhedenstructuur was de procuratie- en volmachtsstructuur van het Groenfonds tot de omvorming van de bestuursstructuur per 9 april 2024 vastgelegd. De procuratie- en volmachtstructuur sinds 9 april is vastgelegd in de Procuratieregeling.

In 2024 was de RvC als volgt samengesteld:
tussen haakjes het jaar van aftreden op basis van het rooster van aftreden

Bestuursleden	Einde periode	Benoemd door
Drs M. (Menno) Snel	(2027)	Rijk
Drs. M.H.R. (Marie-Renée) Bakker CFA	17-2-2024	Rijk
Ir. J.F. (Johan) de Leeuw	(2026)	Rijk
Drs. E.P. (Ewoud) Goudswaard	(2026)	Provincies
Ir. S.D. (Suze) Gehem	(2025)	Rijk en provincies
drs. L. (Liesbeth) van Tongeren	(2027)	Rijk
drs. E.L.M. (Elvira) Eurlings	(2028)	Rijk

RvC leden Nationaal Groenfonds

Drs. M. (Menno) Snel is sinds oktober 2023 voorzitter van de RvC van het Nationaal Groenfonds en is benoemd door het Rijk. De heer Snel was van oktober 2017 tot december 2019 staatssecretaris van Financiën in het Kabinet Rutte III. Daarvoor was hij voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Waterschaps-bank. Eerder was hij plaatsvervangend directeur-generaal fiscale zaken op het ministerie van Financiën, directeur bij pensioenuitvoerder APG en bewindvoerder bij het IMF in Washington. Sinds 2023 is hij partner bij Hague Corporate Affairs (sinds begin 2025 is Hague Corporate Affairs onderdeel van FGS Global). Naast zijn bestuursfunctie bij het Nationaal Groenfonds is de heer Snel onder andere voorzitter van de Raad van Commissarissen NHG (Nationale Hypotheek Garantie), voorzitter RvA CBS en nationaal gezant MKB financiering.

Drs. M. (Marie-Renée) Bakker, CFA was van februari 2016 tot februari 2024 bestuurslid van het Nationaal Groenfonds. Vanuit die rol maakte mevrouw Bakker ook deel uit van de Audit Commissie van het Groenfonds. Mevrouw Bakker was tot november 2019 Senior Finance Manager bij de Wereldbank, een organisatie van de Verenigde Naties in Washington DC die zich richt op het verlenen van financiële steun voor zaken van publiek/maatschappelijk belang. Zij heeft bij de Wereldbank ook eerder aan diverse natuur-, landschaps- en duurzaamheidsprojecten gewerkt. Van september 2020 tot het moment van overname door een andere beleggingsinstelling in juni 2021 was mevrouw Bakker tevens 'independent director' voor BMO Funds Inc. In die rol hield zij toezicht op de particuliere beleggingsfondsen in de VS van de Canadese Bank of Montreal, en was ze lid van de Audit en Nomination Committees van BMO Funds Inc. Daarnaast is zij lid van de Board

of Directors en sinds februari 2017 voorzitter van de Audit Committee van de Grameen Foundation (GFUSA) in Washington DC. GFUSA ontwikkelt en financiert innovatieve toepassingen van technologie in onder meer de landbouw ter ondersteuning van klimaatadaptatie in Azië en Afrika.

Ir. J.F. (Johan) de Leeuw is in januari 2018 toegetreden tot het toenmalige Bestuur, thans de RvC van het Nationaal Groenfonds en is door het Rijk benoemd. De heer De Leeuw is voormalig lid van de Tweede Kamer (1986-1991) en was als Directeur-Generaal en Secretaris-Generaal verbonden aan verschillende ministeries, de Voedsel- en Warenautoriteit, ABD-topconsult en was hij voorzitter van het College van Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen & Biociden (tot 1 juli 2022). De heer De Leeuw bekleedt nog verschillende (toezichthoudende) functies waaronder in het bestuur van de stichting COVA alsmede het bestuur van de stichting SKV. Ook is hij lid van het bestuur van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEA).

Drs. E.P. (Ewoud) Goudswaard is in februari 2018 toegetreden tot het toenmalige Bestuur, thans de RvC van het Nationaal Groenfonds en door de gezamenlijke provincies benoemd. De heer Goudswaard is tevens voorzitter van de audit- en riskcommissie. De heer Goudswaard was tot medio 2017 werkzaam als algemeen directeur bij ASN Bank. Naast zijn toezichtsfunctie bij het Nationaal Groenfonds is de heer Goudswaard onder meer lid van het bestuur van Pensioenfonds SNS Reaal, Stichting Fair Capital Impact Fund, lid Raad van toezicht van Fonds21 en voorzitter van de Raad van Toezicht van de Hersenstichting.

Ir. S.D. (Suze) Gehem is sinds juli 2021 lid van het toenmalige Bestuur, thans RvC van het Nationaal Groenfonds en is benoemd door het Rijk en de gezamenlijke provincies. Mevrouw Gehem zet zich met haar organisatie De Groene Grachten in voor de verduurzaming van monumentale gebouwen en gebieden. Zij is medeoprichter van Rooftop Revolution, een stichting die nieuwe natuurgebieden bovenop daken ontwikkelt. Daarnaast is zij oprichter van Green Light District, een stichting die zich bezighoudt met de verduurzaming van de historische binnenstad van Amsterdam. Door haar werkzaamheden heeft Suze Gehem veel inhoudelijke vakkennis en ervaring op het gebied van verduurzaming, energiebesparing, duurzame energieopwekking en circulariteit en het terugbrengen van biodiversiteit in de stad. Vanaf juli 2022 is mevrouw Gehem lid van de Remuneratie- en Benoemingscommissie van het Nationaal Groenfonds.

Drs. L. (Liesbeth) van Tongeren is sinds 1 oktober 2023 lid van het toenmalige Bestuur, thans RvC van het Nationaal Groenfonds en is benoemd door het Rijk. Van Tongeren heeft gewerkt bij diverse maatschappelijke organisaties, waaronder een vrouwenopvang en een gemeente. In 2003 werd zij algemeen directeur bij Greenpeace Nederland. In 2010 werd Van Tongeren gekozen tot lid van de Tweede Kamer voor GroenLinks, waar zij woordvoerder klimaat, energie, milieu, justitie en economische zaken was. In 2018 werd Van Tongeren wethouder in Den Haag, waar zij zich wederom bezighield met duurzaamheid en de energietransitie en daarnaast afval en inkoop. De laatste jaren bekleedt Van Tongeren een

aantal nevenfuncties waaronder plaatsvervangend voorzitter van de Commissie voor de Milieueffectrapportage en Lid van de Raad van Commissarissen van OostNL, de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Gelderland en Overijssel. Per 1 januari 2024 is zij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Dutch Marine Energy Centre.

Drs. E. L.M (Elvira) Eurlings is op 15 maart 2024 toegetreden als RvC-lid van het Nationaal Groenfonds, mede in de rol van lid van de audit- en riskcommissie. Mevrouw Eurlings begon haar carrière in 1999 bij het ministerie van Financiën. Na verschillende (internationale) functies bij het ministerie kwam ze in 2007 in dienst bij FMO, de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor ontwikkelingslanden, waar ze onder andere de kredietcommissie voorzat en daarna verantwoordelijk werd voor de globale energieportefeuille van de bank. Na FMO werd mevrouw Eurlings in 2018 de Agent bij het ministerie van Financiën waar ze verantwoordelijk was voor de financiering van de Nederlandse staatsschuld als ook het betalingsverkeer van het Rijk. In 2022 trad mevrouw Eurlings als Chief Investment Officer in dienst bij ILX, een in Amsterdam gevestigde vermogensbeheerder, die namens Nederlandse pensioenfondsen investeert in opkomende markten, samen met nationale en internationale ontwikkelingsbanken.

Periodieke evaluatie functioneren RvC

De RvC van het Groenfonds voert jaarlijks een evaluatie uit naar het eigen functioneren, conform het beleidskader dat het Rijk voor het Groenfonds hanteert en conform het eigen Reglement voor de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC).

De RBC heeft in 2024 de periodieke evaluatie van het functioneren van de RvC op zich genomen en de aanpak en inhoud van de evaluatie is in de RvC vastgesteld. Op 14 juni 2024 heeft de RvC de zelfevaluatie uitgevoerd.

Verslaggeving en verantwoording

Met diverse rapportages legt de RvC van het Groenfonds verantwoording af aan zijn belangrijkste stakeholders, in het bijzonder aan de rijksoverheid (ministerie van LNV) en financiers, alsmede aan de fiscus en klanten waarmee een financiële relatie bestaat. Dit jaarverslag alsmede de jaarrekening, vormen een belangrijk onderdeel van deze verantwoording. Van de belangrijkste publieke financieringscontracten is bovendien in de Toelichting op de balans de juridische en beleidsmatige achtergrond geschetst.

*Project: LKP Plants:
duurzame bromeliakweker*

4.7.

Verslag van de Raad van Commissarissen

Het jaar 2024 was voor het Nationaal Groenfonds een bewogen jaar en daarmee ook voor de RvC. In 2024 is het 30-jarige bestaan van het Groenfonds gevierd met een geslaagd symposium waarbij veel klanten van het Groenfonds aanwezig waren. Heugelijk feit was ook de 100ste verstrekte lening uit het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) en dat het IDL, tot dat moment nog een pilot, door het ministerie van LNVN als opdrachtgever is omgezet naar een structureel fonds met een fondsvermogen van ruim 130 miljoen.

Begin april werd de omvorming van de bestuursstructuur een feit, waarbij het toenmalige bestuur is 'omgevormd' naar een RvC en de toenmalige directeur is benoemd tot directeur-bestuurder. Met deze omvorming is de formeel-juridische situatie in lijn gebracht met de bestaande praktijk, waarin het toenmalige bestuur een toezichthoudende rol had en de directeur een algehele volmacht. De zittende leden van het bestuur zijn bij de omvorming benoemd als leden van de RvC. De omvorming van de bestuursstructuur is rimpelloos geïmplementeerd.

Met de statutenwijziging, waarmee de omvorming van de bestuursstructuur is gerealiseerd, is tevens een nieuwe governancestructuur met het ministerie van LNVN als oprichter van het Groenfonds vastgelegd. Deze nieuwe governancestructuur

maakt het mogelijk dat het ministerie van LNV opdrachten rechtstreeks 'inbesteedt', gunt aan het Groenfonds. Dit is onderdeel van een bredere strategie om de banden tussen het Groenfonds en het ministerie van LNV aan te halen. Deze statutenwijziging is in het eerste kwartaal van 2024 nadrukkelijk punt van aandacht van de RvC geweest. De RvC onderschrijft het belang van een hechte band van het Groenfonds met zijn oprichter het ministerie van LNV. Tegelijkertijd vindt de RvC het belangrijk dat duidelijke afspraken met LNV worden gemaakt hoe invulling zal worden gegeven aan de 'inbestedings'-voorwaarde dat 80% van de activiteiten van het Groenfonds voor LNV zal worden verricht.

De relatie met het ministerie van LNV stond ook centraal in de besprekingen van de RvC ten aanzien van de wens van LNV om de bestaande Uitvoeringsovereenkomst met het Groenfonds aan te passen. Hierbij is voor het Groenfonds van belang dat de te maken nieuwe afspraken aansluiten bij de missie van het Groenfonds als impactfinancier en dat de nieuwe afspraken ook de positie respecteren van de financiers van het Groenfonds, die rechten ontlenen aan de huidige Uitvoeringsovereenkomst.

De RvC onderschrijft dat het Groenfonds actief stuurt op een bijdrage als impactfinancier binnen de thema's behoud van ecosystemen, verbeteren van biodiversiteit en het tegengaan van uitputting van de aarde.

In 2024 heeft de RvC ook veel aandacht besteed aan het niveau van voorzieningen voor oninbare leningen. Het Groenfonds heeft

als impactfinancier een hoger risicoprofiel en moet het juiste evenwicht vinden tussen enerzijds het nemen van risico's (financiering van innovatieve, duurzame projecten die door het reguliere bankwezen nog niet kunnen worden gefinancierd) en anderzijds het beperken van die risico's. Het Groenfonds heeft hier structureel aandacht voor en heeft eind 2024 besloten om een nieuw systeem van kredietrisicobeoordeling (Moody's) te implementeren. De Audit- en Riskcommissie (ARC) heeft in een aparte sessie het kredietbeoordelingsproces besproken met het managementteam en de kwaliteit van de beoordelingen van financieringen die aan de ARC zijn voorgelegd geëvalueerd.

De RvC heeft in september een aparte strategiesessie gehad, waarin de strategie van het Groenfonds is geëvalueerd en de strategie voor 2025 is besproken. Hierin stonden de verhouding tot het ministerie van LNV, het evenwicht tussen het nemen van risico's als impactfinancier (doelrealisatie), het beheersen van die risico's en de positionering van het Groenfonds centraal. De RvC vindt dat er nog een gat zit tussen enerzijds de grote bekendheid bij en hoge waardering van klanten, co-financiers en partners van het Groenfonds en anderzijds de nog beperkte bekendheid van het Groenfonds bij de politiek. De RvC moedigt het Groenfonds aan om zijn positionering bij deze laatste groep te versterken.

De RvC heeft in 2024 vijf keer vergaderd, waarbij - naast bovengenoemde onderwerpen - onder meer de jaarrekening 2023, de begroting 2025, het werkprogramma 2025, de audits en de kwartaal-

rapportages zijn besproken. De vergaderingen van de RvC worden deels op locatie bij klanten van het Groenfonds gehouden. De RvC krijgt ook presentaties van medewerkers van het Groenfonds. De projectbezoeken en presentaties dienen om ook op deze wijze zo veel mogelijk 'feeling' te houden met de activiteiten van het Groenfonds.

De Audit- en Riskcommissie (ARC) is vijf keer bijeengekomen, naast de beoordeling van individuele financieringsvoorstellen die goedkeuring van de ARC behoeven. De Remuneratie- en benoemingscommissie heeft begin 2024 een apart gesprek gehad met de directeur ten behoeve van diens beoordeling over 2023 en resultaatsafspraken voor 2024.

In maart 2024 is Elvira Eurlings toegetreden tot de RvC, in de vacature die was ontstaan doordat Marie-Renée Bakker conform het rooster van aftreden was afgetreden. In 2024 heeft de RvC een zelfevaluatie gedaan, conform het uitgangspunt om elk jaar een evaluatie uit te voeren.

De RvC ziet dat het Groenfonds een sterke positie in de markt voor impactfinanciering heeft en grote waardering geniet bij zijn klanten. Klanten die, door de financiering van het Groenfonds, vaak innovaties in de markt kunnen zetten die een versnelling kunnen betekenen van de benodigde transitie naar een volhoudbare landbouw, een duurzame energievoorziening en een circulaire economie. De RvC is trots op de door het Groenfonds gerealiseerde bijdrage aan de verduurzaming van Nederland en bedankt de medewerkers van het Groenfonds voor hun grote inzet.

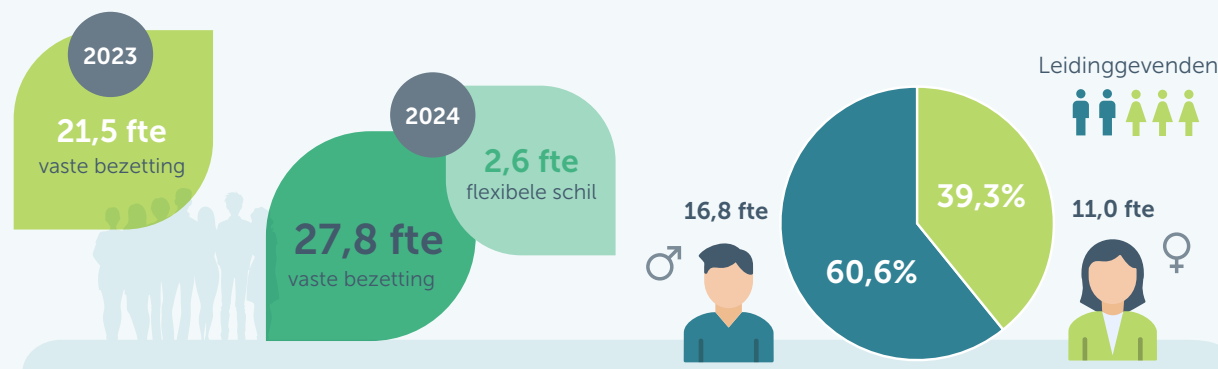
4.8. Bedrijfsvoering en risico-management

Organisatie en bezetting

Organisatie

Begin 2024 is de in 2023 aangekondigde reorganisatie doorgevoerd. Aanleiding hiervoor was de aankomende pensionering van een van de MT-leden. Door de reorganisatie zijn de afdelingen Strategie en IT bij andere MT-leden belegd en is er een nieuwe rol manager bedrijfsvoering gecreëerd. Deze nieuwe functie is medio het jaar ingevuld.

In de organisatie opzet van het Nationaal Groenfonds heeft een wijziging plaatsgevonden, namelijk het liquideren van de Stichting Beheer Transitiefonds en de NL Transitiefonds B.V. In 2024 zijn er geen activiteiten verricht binnen deze entiteiten en waren er bij beide geen personeelsleden aan de entiteiten verbonden.

Om de kwaliteit en continuïteit binnen het Groenfonds te waarborgen maakt het Groenfonds voor wat betreft de dienstverlening omtrent IT, Internal Auditing, Human Resources en Treasury sinds 2019 gebruik van externe partijen, op basis van Service Level Agreements (SLA's). Deze dienstverlening verloopt naar tevredenheid.

Medewerkers

Voor de directe werkzaamheden bij het Groenfonds was er in 2024 gemiddeld 27,8 fte (2023: 21,5 fte) in dienst. Daarmee is het Groenfonds een overzichtelijke en slagvaardige organisatie. Deze fte's zijn aangevuld met een gemiddelde flexibele schil van 2,6 fte die op afroep inzetbaar is, voornamelijk op de afdeling Financieringen. Ten opzichte van het vorig jaar is het aantal vaste medewerkers toegenomen en de flexibele schil afgenomen. Reden hiervoor is dat een aantal medewerkers vanuit de flexibele schil in dienst zijn gekomen. Van de vaste medewerkers waren er gemiddeld 11,0 fte vrouw (39,3%) en 16,8 fte (60,6%) man. De 5 leidinggevend bestaan uit 3 vrouwen en 2 mannen.

Onze mensen zetten al hun kennis en ervaring in om ecologie en economie op een vernieuwende manier te verbinden. Medewerkers zijn betrokken bij de maatschappelijke doelen waar wij voor staan en werken over het algemeen lang voor het Groenfonds. Het Groenfonds kent een goede medewerkerstevredenheid, die blijkt uit een peiling die elk kwartaal wordt afgenomen. Het ziekteverzuim is over het jaar 2024 3,02 % en daarmee onder de door ons gestelde norm.

Het Groenfonds hanteert voor medewerkers een gedragscode waarin het normenkader staat, over hoe de medewerkers zich behoren te gedragen op het gebied van integer en professioneel maatschappelijk verantwoord ondernemen. In 2024 hebben er geen meldingen plaatsgevonden met betrekking tot de naleving van deze gedragscode.¹

¹ De gedragscode van het Groenfonds vindt u hier: [Jaarverslagen | Nationaal Groenfonds](#)

Wet- en (interne) regelgeving

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Het Groenfonds heeft een vergunning voor het aanbieden van hypothecair krediet en consumptief krediet onder de Wet financieel toezicht (Wft), onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Productgoedkeuringsproces

Het Groenfonds heeft conform de Wft een productgoedkeurings- en -revisiebeleid. Producten worden pas op de markt gebracht of gedistribueerd na een zorgvuldige afweging van de risico's en zorgvuldige toetsing van relevante aspecten, waaronder zorgplicht. Ook worden alle producten periodiek geëvalueerd.

Algemene Verordening Gevebescherming (AVG)

Sinds 2018 is de Algemene Verordening Gevebescherming (AVG) van toepassing. Deze privacy-wetgeving is binnen het Groenfonds ingebed. De AVG kent onder andere een meldplicht voor datalekken. Deze meldplicht houdt in dat organisaties direct een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra er sprake is van een (ernstig) datalek. In 2024 hebben bij het Groenfonds geen datalekken als bedoeld binnen de AVG plaatsgevonden.

Compliance officer

Binnen het Groenfonds is de positie van Compliance officer in 2024 gewijzigd. Na vertrek van de Business en Treasury controller in 2023 die tevens de functie van compliance officer vervulde, is deze rol in 2024 ingevuld door een externe medewerker.

Treasury management

In april 2024 is het Treasurystatuut aangepast aan de nieuwe governance van de nieuwe statuten van het Groenfonds (waarin tevens een uitwerking van de risicobereidheid is opgenomen). Dit statuut is door de RvC van het Groenfonds in maart 2024 vastgesteld. De treasurywerkzaamheden hebben in 2024 plaatsgevonden binnen de kaders van het Treasurystatuut. Dit statuut wordt periodiek geactualiseerd.

Voor het afdichten van de renterisico's zijn in 2024 geen nieuwe renteswaps aangegaan. Renteswaps worden alleen gecontracteerd ter afdichting van bestaande onderliggende renterisico's. Het Groenfonds neemt daarmee geen open (toekomstige) posities in.

Het Groenfonds wordt op grond van artikel 5.2, derde lid, Comptabiliteitswet sinds 2018 gezien als een rechtspersoon met een publieke taak die verplicht is aangewezen (Lijst B) om gebruik te maken van het Geïntegreerd Middelenbeheer (Schatkistbankieren) bij het ministerie van Financiën. In het kader hiervan wordt per 31 december 2024 voor 228,3 miljoen euro aan middelen aangehouden bij het ministerie van Financiën. Deze gelden vallen vrij op basis van een raming van de momenten waarop deze gelden daadwerkelijk nodig zijn. Het Groenfonds houdt zijn overige middelen alleen aan bij partijen die voldoen aan de hoge eisen die het Treasurystatuut daaraan stelt. In 2024 begon de rente op een hoog niveau, gedurende het jaar heeft de Europese centrale bank de rente vier keer met 25 basispunten verlaagd. De impact van een rentedaling op onze portefeuille wordt door Treasury gemonitord en meegenomen in forecasts.

Risicomanagement

Het Groenfonds hecht sterk aan het goed managen van risico's. De beheersmaatregelen zijn gericht op een voortdurende en zorgvuldige bewaking en beheersing van risico's die zijn activiteiten met zich meebrengen. De uitgangspunten van het Groenfonds omtrent risicomanagement zijn onder meer beschreven in de betreffende (risico) Beleidskaders en in het Treasurystatuut.

Binnen het Groenfonds wordt gewerkt volgens de principes van het "Three lines of Defence" model. Het Business Control Framework draagt ertoe bij dat de belangrijkste geïdentificeerde risico's gemitigeerd worden door middel van specifieke beheersmaatregelen. In 2024 zijn de belangrijkste strategische, tactische en operationele risico's geactualiseerd en betreffende beheersmaatregelen geformuleerd. Daarnaast is er aandacht besteed aan het bepalen, herijken en toetsen van operationele risico's per kernproces. De risicomanagementfunctie faciliteert dit proces, adviseert over de risicobeheersing ten opzichte van risicobereidheid en risicocapaciteit en bewaakt de (effectieve) werking van beheersmaatregelen. Het Groenfonds laat de Interne Controle (Third line) uitvoeren door een onafhankelijke Internal Audit Partij, teneinde de "Three lines of Defence"-werking verder te kunnen verstevigen.

'Three lines of Defence':
Monitoren en vastleggen van
risico's binnen de organisatie.

Project: Rooftop Energy

De voornaamste te beheersen risico's bij het Groenfonds betreffen:

- Het omgevings- en marktrisico
- De beperkte omvang van het investeringsvermogen Revolverend fonds
- De kredietverlening en het kredietrisico
- Het rente- en het operationele risico

Hierna zijn deze specifieke aspecten in het risicomangement toegelicht.

Omgevings- en marktrisico

De omgeving waarin de organisatie opereert, is sterk aan verandering onderhevig qua marktomstandigheden, macro-omgeving en concurrentieomstandigheden. Zo opereren wij in het publiek-private domein met ministeries en provincies, maar ook binnen de financiële sector. Om die reden investeren wij als organisatie in actief relatiebeheer en overleg met alle stakeholders. De impact van een verandering in marktomstandigheden kan groot zijn zoals bij de wijziging in de markt voor plastics de afgelopen jaren.

Middels onze verspreiding over verschillende sectoren en limieten per sector die de organisatie heeft vastgesteld kan de financiële impact hiervan beperkt blijven tot maximaal 20% van de gehele portefeuille.

Beperkte omvang van het investeringsvermogen voor het Revolverend fonds

Om aan de financieringsvraag van klanten te voldoen wordt voor de Revolverend fondsfinancieringen voornamelijk het eigen vermogen ingezet. Eind 2021 is de omvang van het investeringsvermogen door middel van additionele funding verder versterkt met 50 miljoen euro. In 2024 zijn er geen aanvullende trekkingen nodig geweest uit de faciliteit. Voor de komende jaren is er door deze faciliteit en de donatie in het Rabo Transitiefonds (RTF) weer ruimte om de begrote productie voor de jaren 2025 en 2026 te realiseren. Hiermee is het risico voor de komende jaren gemitigeerd. Voor eventueel aanvullende funding na deze periode zal in 2025 worden gezocht naar mogelijkheden in samenwerking met het ministerie van LVN.

Kredietverlening aan klanten

De kredietverlening door het Groenfonds gebeurt deels voor eigen rekening en risico en deels voor risico van derden (veelal overheden). De interne en administratieve organisatie zijn ingesteld op de hoge eisen die dit met zich meebrengt voor de organisatie. Vanaf bepaalde limieten behoeven kredietverleningen goedkeuring van een interne kredietcommissie alsmede van de Audit en Risk Committee. Daarnaast is kennis van de markt en de sectoren waarin wij actief zijn cruciaal bij het beheersen van de uit de kredietverlening

voortvloeiende risico's. Voor het grootste deel van de kredieten geldt dat de acceptatie daarvan plaatsvindt op basis van hiervoor in Nederland gangbare kredietacceptatieregels.

Krediet- en tegenpartijrisico

Krediet- en tegenpartijrisico betreft het risico dat een tegenpartij niet aan zijn verplichtingen voldoet. Dit risico is aan de orde bij het uitzetten en aanhouden van gelden bij derden alsmede bij derivaattransacties (renteswaps). Het merendeel van de financiële vaste activa kent geen kredietrisico. Het uitgangspunt is om het risicoprofiel bij de Revolverend fondsverstrekkingen U/G beperkt te houden. Zo worden financieringen in kredietklasse critical niet verstrekt. Dit jaar hebben we vooral een wijziging van marktomstandigheden gezien voor bedrijven in recycling. Door het uitblijven of wijzigen van regelgeving op het gebied van recyclebare materialen en de aanwezigheid van goedkope virgin materialen zijn veel bedrijven in moeilijkheden gekomen. Door middel van limieten op sectoren, klanten en groepen wordt de impact van verslechterde marktomstandigheden beperkt. Dit vraagt om continu extra aandacht voor klantcontact en de kredietbeheersing. Omdat kredietverliezen onderdeel zijn van onze activiteiten, houden wij in onze meerjarenbegroting rekening met een voorzieningenpercentage van gemiddeld 5,3%. Op de balans wordt een bestemmingsreserve Algemene Risico's aangehouden die is opgebouwd op basis van de gehele portefeuille en risico's die hierin zitten. Door deze reserve aan te houden in 2024 10,6 mln en niet uit te zetten kunnen toekomstige tegenvaller opgevangen worden en de impact van verliezen verkleinen.

Renterisico's

De financieringsactiviteiten van het Groenfonds brengen renterisico's met zich mee. Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente en het risico van meer- of minderopbrengsten vanwege fluctuaties van de rente op de geld- en kapitaalmarkt. Ten aanzien van de risicobereidheid is het renterisicobeleid gericht op het beheersen van dit risico waaraan de activiteiten worden blootgesteld als gevolg van renteschommelingen. Hiervoor worden renteswaps ingezet met deze middelen is het renterisico op deze financieringen gemitigeerd. Het aangaan van een speculatieve transactie of het creëren van speculatieve positie als gevolg van het bewust nalaten te handelen is niet toegestaan.

Operationele risico's

Operationele risico's kunnen zich voordoen als gevolg van ontoereikende of niet succesvolle interne processen en/of systemen. Het Groenfonds wil dergelijke risico's tot een minimum beperken. Deze risico's worden beheerst door beheersmaatregelen zoals vastgelegd in de beleids- en proceskaders omtrent Administratieve Organisatie, Procesflows en het Business Control Framework (BCF) voor de operationele processen. Een belangrijk operationeel en financieel risico dat is toegenomen in de afgelopen jaren is het risico op een cybercrime aanval. Middels awareness trainingen, Pentesten en crisisoefeningen proberen we dit risico te beperken en de operationele en financiële impact te verkleinen.

Uitbestedingsrisico

Het Groenfonds is onderhevig aan uitbestedingsrisico's, met name het risico van onvoldoende kwaliteit van de uitbestede diensten. Deze zijn gemitigeerd door het hanteren van een uitbestedingsbeleid, IT-beveiligingsbeleid, Service Level Agreements en het houden van periodieke evaluatiegesprekken met de uitbestedingspartijen.

Frauderisico

Voor het Groenfonds is het belangrijk om het risico op fraude te minimaliseren. Dit gebeurt enerzijds met preventieve maatregelen vooraf en anderzijds met detectieve maatregelen achteraf. Rondom het betalingsproces van salarissen en crediteuren is er een gescheiden registratie- en betalingsfunctie. Binnen het Groenfonds is de procuratie zodanig ingesteld dat niemand zelfstandig een betaling kan doen en is hiervoor altijd een tweede goedkeurder nodig. Een andere preventieve maatregel om fraude te beperken is een uitgebreide Customer Due Dilligence bij het aangaan van en beheren van een klantrelatie. Een voorbeeld van het uitvoeren van een detectieve maatregel is de vier ogen controle op memoriaal-boeking.

Beïnvloeden van het resultaat door opnemen of vrij laten vallen van voorzieningen zien we ook als risico. De preventieve maatregel om dit risico te mitigeren, is dat deze besluitvorming door meerdere personen in de kredietcommissie gedaan wordt. Daarnaast zijn er geen individuele beloningen op basis van het resultaat en is een eerdere bonus-regeling afgeschaft. Het financiële risico op fraude schatten wij dan ook laag in.

Per kwartaal worden de voortgang van de activiteiten van de risicomanagement- en compliancefunctie en de belangrijkste adviezen en aandachtspunten vanuit riskmanagement, internal auditing en de externe accountant met de RvC besproken. Deze controlerapportages geven aan dat de uitvoering van processen en het gebruik van geautomatiseerde hulpmiddelen daarbij in control zijn. Dit jaar is ook een Systematische risico-analyse (SIRA) uitgevoerd, waarbij integriteitsrisico's zijn geïdentificeerd en gemitigeerd.

Voor het In Control Statement wordt verwezen naar hoofdstuk 4.9.

Kennis van de markt en de sectoren waarin wij actief zijn is cruciaal.

IT

Voor de IT maakt het Groenfonds gebruik van de dienstverlening van enkele externe partijen. De belangrijkste IT-Systemen zijn Ventureplan (Financieringsapplicatie), AFAS (Finance en HR) en Treasury Metrics (Treasury). Via deze applicaties worden zowel de primaire als de ondersteunende processen gefaciliteerd. Belangrijke kern hierbij is Ventureplan, een geïntegreerde applicatie voor het verstrekken en beheren van financieringen, waarin tevens een digitaal archief en een CRM-applicatie opgenomen zijn. Onze kantoorautomatisering wordt verzorgd door Vindicta.

4.9. In Control Statement

Algemeen

Het op het Nationaal Groenfonds van toepassing zijnde 'Normenkader financieel beheer semipublieke instellingen' van de Rijksoverheid schrijft voor dat in het jaarverslag moet worden opgenomen "een in control statement van de bestuurder met betrekking tot opzet, bestaan en werking van de risicobeheersing- en controlesystemen alsmede inzicht in en evaluatie van risico's". In april 2024 heeft het Groenfonds een organisatiewijziging, waarbij het bestuur bestaat uit een directeur-bestuurder en het voormalig bestuur is gewijzigd naar een Raad van Commissarissen.

Context In Control Statement

Het risicobeheersings- en controlesysteem is er op gericht te waarborgen dat strategische, operationele en financiële doelstellingen worden gerealiseerd, de verslaggeving betrouwbaar is en wet- en regelgeving worden nageleefd. Het interne risicobeheersings- en controlesysteem biedt overigens geen absolute zekerheid dat deze doelstellingen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Het risicobeheersings- en controlesysteem krijgt vorm via de ingerichte riskmanagementcyclus, die is geïntegreerd in de strategische planningscyclus. De riskmanagementcyclus is erop gericht dat inzicht wordt verkregen in:

1. De belangrijkste risico's in relatie tot de risicobereidheid.
2. De toereikende opzet en effectieve werking van de interne risicobeheersings- en

- controlesystemen over het afgelopen boekjaar.
3. De belangrijkste tekortkomingen in de interne risicobeheersings- en controlesystemen die in het boekjaar zijn geconstateerd en welke eventuele significante wijzigingen in die systemen zijn aangebracht respectievelijk voorzien.
4. De gevoeligheid van de resultaten voor materiële wijzigingen in externe omstandigheden.

Risicobeheersing 2024

In 2024 heeft het management het risicobeheersingskader en de belangrijkste risico's (en beheersing ervan) geëvalueerd en getoetst aan de risicobereidheid. Daarbij is tevens de analyse betrokken van de belangrijkste ontwikkelingen, waaronder de economische en de (geo)politieke situatie, met een mogelijke impact op de realisatie van de strategische doelstellingen. Dit heeft geleid tot het met name verder aanscherpen van de opzet, het bestaan en de werking van de financieringsbeleidskaders en de risicoanalyses.

De werking van de belangrijkste beheersmaatregelen en ontwikkeling van de belangrijkste risico's worden continu bewaakt door het management zelf (first-line). Ook in 2024 is hierbij voor IT de externe Chief Information Security Officer (CISO) ingezet. Daarnaast worden de strategische en tactische risico's regelmatig beoordeeld door de riskmanager (second-line), de operationele risico's worden beoordeeld en getest door de externe internal auditpartij (third-line) en worden risico's ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verslaggeving beoordeeld door de externe accountant (fourth-line). De uitkomsten van deze evaluaties zijn gedeeld met de RvC van het Groenfonds.

De uitgevoerde audits zijn door de Internal auditpartij verricht aan de hand van het auditjaarplan 2024. In dit plan is aangegeven welke kernprocessen wanneer worden getoetst. Daarnaast is dit jaar nadrukkelijk aandacht besteed aan de financieringsprocessen, CDD en de processen en inrichting van fondsmanagement.

Per kwartaal zijn de voortgang van de activiteiten van de risicomanagementfunctie en de belangrijkste adviezen en aandachtspunten vanuit riskmanagement, de externe Internal auditing en de externe accountant met de RvC besproken. Deze controlerapportages geven aan dat de uitvoering van processen en het gebruik van geautomatiseerde hulpmiddelen daarbij in control zijn.

In Control Statement

Verbindend met de hiervoor geschetste context geeft de directeur-bestuurder van de Stichting Groenfonds een *In Control Statement* af, met de toelichting dat:

- Het risicobeheersing- en controlesysteem in 2024 naar behoeven heeft gefunctioneerd.
- Het risicobeheersing- en controlesysteem een redelijke mate van zekerheid biedt dat wezenlijke risico's waaraan het Groenfonds is blootgesteld zijn onderkend en dat ook op adequate wijze wordt gestuurd op beheersing van deze risico's.
- Er geen indicaties bekend zijn welke veronderstellen dat het interne risicobeheersing- en controlesysteem niet goed zal functioneren in 2025.

De directeur-bestuurder van het Nationaal Groenfonds verklaart hierbij de inhoud van het In Control Statement te onderschrijven en te kunnen afgeven.

5.

Jaarrekening

//

*Wij zien dat het Groenfonds
een sterke positie in de markt
voor impactfinanciering
heeft en grote waardering
geniet bij zijn klanten*

*Raad van Commissarissen
Nationaal Groenfonds*

 Nationaal Groenfonds

5.1. Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000,--)

Na resultaatbestemming

Activa	31-12-2024	31-12-2023
Immateriële vaste activa		
1 Software	157	245
	157	245
Materiële vaste activa		
2 Computerapparatuur	59	45
	59	45
Financiële vaste activa		
3 Uitgezette convenantsleningen	0	5.004
4 Uitgezette EHS leningen	55.761	64.418
5 Uitgezette PNB-leningen	152.509	163.445
6 Voorfinancieringen Particulier Natuurbeheer	130.974	138.673
7 Ontwikkelfonds Energiecoöperaties leningen	3.712	2.620
8 Ontwikkelfonds Warmte	801	0
9 Investeringsfonds duurzame landbouw leningen - Pilot	28.062	15.782
10 Investeringsfonds duurzame landbouw leningen	11.895	0
11 Overige verstrekte private leningen	54.302	66.600
12 Klimaatfonds leningen	40.553	36.521
13 Rabo Transitiefonds	7.275	0
14 Participaties	0	875
15 Actieve belastinglatentie	62	0
	485.905	493.938
Vlottende activa		
16 Groenfonds Projectrekeningen	24.310	22.446
17 Overige vorderingen en overlopende activa	5.270	4.830
18 Verplicht bij het Rijk aangehouden gelden	228.397	254.838
19 Liquide middelen	2.259	4.349
	260.235	286.463
Totaal	746.356	780.690

Passiva		31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen			
20	Revolverend fonds	46.849	45.642
21	Wettelijke reserve	157	245
22	Bestemmingsreserve RTF	54.842	54.752
23	Bestemmingsreserve Algemene Risico's	10.689	12.722
		112.536	113.360
Langlopende schulden			
24	Aangehouden rentereserve convenantsmiddelen	1.788	1.719
25	Provincie Gelderland	4.000	4.000
26	Waterinnovatiefonds	2.000	2.000
27	Ontwikkelfonds Energiecoöperaties & LISE	14.379	13.505
28	Ontwikkelfonds Energiecoöperaties Warmte	26.713	26.849
29	Investeringsfonds duurzame landbouw - Pilot	31.745	31.000
30	Investeringsfonds duurzame landbouw	24.590	0
31	Aangetrokken RF leningen	29.441	33.011
32	Aangetrokken Klimaatfonds leningen	35.403	27.416
33	Aangetrokken groene leningen	0	1.000
34	Aangetrokken leningen EHS	48.058	55.761
35	Aangetrokken PNB-leningen	141.535	152.508
36	Aangetrokken leningen VSPN	14.790	14.790
37	Aangetrokken leningen pVSPN	73.000	78.000
		447.442	441.559

Passiva		31-12-2024	31-12-2023
Kortlopende schulden			
38	Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	33.789	38.298
39	Overige trekkingsrechten	152	4.569
40	Projectrekeningen	147.001	161.365
41	Te betalen pensioenen	0	0
42	Te betalen belastingen en sociale verzekering	0	15.358
43	Verplichting vakantiedagen	29	16
44	Overige schulden en overlopende passiva	5.406	6.166
		186.377	225.771
Totaal		746.356	780.690

5.2. Staat van Baten en Lasten per 31 december

(bedragen x € 1.000,--)

	Realisatie geheel 2024	Begroting geheel 2024	Realisatie geheel 2023
45 Totaal rentebaten	24.653	25.109	21.146
46 Baten uit giften	0	0	73.790
47 Totaal rentelasten	12.170	11.496	10.597
Renteresultaat	12.484	13.614	84.339
48 Overige baten	1.825	1.361	1.267
Totaal baten	14.308	14.974	85.606
49 Personeelskosten	4.510	4.905	4.024
50 Overige kosten	1.824	1.740	1.484
51 Afschrijvingen	159	300	299
52 Mutaties voorziening kredietrisico's en afwaarderingen	8.054	7.336	15.041
Totaal lasten	14.547	14.281	20.848
Resultaat voor belasting	-239	692	64.757
53 Vennootschapsbelasting	585	183	16.080
Resultaat na belasting voor bestemming	-824	509	48.677
Mutatie bestemmings-reserve alg. risico's	0	0	0
Resultaat na bestemming	-824	509	48.677

5.3. Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

1. Immateriële vaste activa

	Software
Stand per 1 januari 2024	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	1.383
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	1.138
Boekwaarde	245
Mutaties	
Investerings	50
Desinvesteringen	0
Afschrijvingen	138
Waardeverminderingen	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0
Saldo	-88
Stand per 31 december 2024	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	1.433
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	1.276
Boekwaarde	157
Afschrijvingspercentage	20%

De afschrijvingen over 2024 op de immateriële vaste activa zijn opgenomen onder de post afschrijvingskosten in de staat van baten en lasten per 31-12-2024. De immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

2. Materiële vaste activa

	Computer-apparatuur
Stand per 1 januari 2024	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	174
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	130
Boekwaarde	45
Mutaties	
Investerings	35
Desinvesterings	0
Afschrijvingen	21
Waardeverminderingen	0
Afschrijvingen desinvesterings	0
Saldo	14
Stand per 31 december 2024	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	209
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	151
Boekwaarde	59
Afschrijvingspercentage	20%

De afschrijvingen over 2024 op de materiële vaste activa zijn opgenomen onder de post afschrijvingskosten in de staat van baten en lasten per 31-12-2024. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

3. Uitgezette Convenantsleningen

De uitgezette Convenantsleningen leiden tot vorderingen van het Groenfonds op de provincies. In het samenwerkingsverband Interprovinciaal Overleg (IPO) is voor de provincies een vaste verdeelsleutel voor deze vorderingen overeengekomen. De opgenomen bedragen betreffen het provinciale aandeel in grondaankopen voor natuur met tussenkomst van de voormalige Dienst Landelijk Gebied (DLG).

De juridische grondslag voor het verstrekken van de Convenantsleningen aan provincies is het "LNV-IPO Convenant 1997" van 15 februari 1997, gesloten tussen het ministerie van LNV (nu LNVN) en het IPO. De Convenantsleningen zijn benut ter financiering van het provinciale aandeel in grondaankopen ten behoeve van het Nationaal Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Vanaf 1 januari 2008 zijn er geen opnamen meer mogelijk door provincies uit de Convenantsleningen. De laatste aflossing is in december 2024 gedaan.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	5.004	15.904
Bij: opgenomen bedragen	0	0
Af: afgelost door provincies	5.004	10.900
Stand per ultimo	0	5.004

De rente in 2024 over deze leningen ten laste van de provincies bedraagt 3,77% (2023: 4,15%). Dit is het gewogen gemiddelde van lange en korte rente van (groene) leningen en swaps, voor de periode tot 2024. De aflostermijn van de portefeuille betreft 1 jaar per balansdatum.

Alle leningen zijn binnen het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS) geïnvesteerd in projecten met een Groenverklaring.

4. Uitgezette EHS-leningen

EHS-leningen zijn aan het ministerie van LNVN verstrekte financieringen voor investeringen in het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS). De opgenomen bedragen betreffen het Rijksaandeel in grondaankopen voor natuur met tussenkomst van de voormalige Dienst Landelijk Gebied. De grondslag hiervoor is de per januari 2003 gesloten "Overeenkomst inzake het aantrekken, beschikbaar stellen en beheren van geldleningen ten behoeve van grondaankopen voor natuur", tussen het Nationaal Groenfonds en het ministerie van LNVN.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	64.418	73.145
Bij: opgenomen bedragen	0	4.066
Af: afgelost	8.657	12.792
Stand per ultimo	55.761	64.418

Het gemiddelde rentepercentage per balansdatum bedraagt: 1,18% (2023: 1,36%). De aflostermijn van de portefeuille betreft 19 jaren per balansdatum.

5. Uitgezette PNB-leningen

De "Kaderovereenkomst financiering grondaankopen EHS", gesloten per 25 november 2004, en de aanvulling hierop van 14 februari 2008, tussen Vereniging Natuurmonumenten, De12Landschappen (voorheen Stichting Unie van Provinciale Landschappen), Stichting Nationaal Groenfonds en het ministerie van LNVN, is de grondslag voor het verstrekken van deze leningen. Deze zogenoemde PNB-leningen worden benut voor de financiering van grondaankopen voor de particuliere natuurbeschermingsorganisaties in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS).

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	163.445	174.291
Bij: opgenomen bedragen	0	0
Af: afgelost	10.937	10.846
Stand per ultimo	152.509	163.445

De leningen zijn verstrekt onder borgstelling van het ministerie van LNVN. Het gemiddelde rentepercentage per balansdatum op de leningen bedraagt 0,62% (2023: 0,80%). De aflostermijn van de portefeuille betreft 18 jaren per balansdatum.

6. Voorfinancieringen Particulier Natuurbeheer

Dit betreft aan private partijen verstrekte leningen ter voorfinanciering van te ontvangen subsidie-uitkeringen voor Particulier Natuurbeheer onder zowel het oude regime, de Voorfinanciering Particulier Natuurbeheer (VPN) als het nieuwe regime, de Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (VSPN). Het Groenfonds verstrekt deze VSPN-financieringen op basis van de "Overeenkomst tot uitvoering van de Voorfinanciering Subsidie Particulier Natuurbeheer" tussen het Groenfonds en het ministerie van LNVN.

Artikel 2.3 van deze overeenkomst geeft het volgende aan: 'Op grond van de VSPN Overeenkomst verstrekt het Groenfonds aan de Subsidiegerechtigde een voorfinanciering met een looptijd van 30 jaar.' In het kader van de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) is deze overeenkomst vervangen door een afzonderlijke overeenkomst tussen het Nationaal Groenfonds en de 12 individuele provincies. De onderliggende transacties staan hieronder vermeld als pVSPN.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	138.673	147.228
Bij: opgenomen bedragen	0	0
Af: afgelost	7.699	8.555
Af: mutatie waardevermindering vordering	0	0
Stand per ultimo	130.975	138.673

Deze leningen zijn verstrekt onder verpanding van de onderliggende subsidiebeschikking. Tevens is waar nodig recht van hypotheek gevestigd. Daarnaast staat het ministerie van LNV garant voor de VSPN-portefeuille en staan de provincies garant voor de pVSPN-portefeuille. De gemiddelde aflostermijn van de portefeuille betreft 14 jaren per balansdatum.

De voorziening insolventie ultimo 2024 bedraagt 0,- euro.

Deze leningen zijn uitgegeven onder borgstelling van de provincies. Een voorwaarde voor de borgstelling is dat voldaan wordt aan de bepalingen opgenomen in artikel 5 en 6 van de Uitvoeringsovereenkomst 2002 tussen het Groenfonds, het ministerie van LNV en het IPO. In het verslagjaar 2024 is voldaan aan deze bepalingen.

7. Ontwikkelfonds Energiecoöperaties leningen

In 2021 is het Ontwikkelfonds Energiecoöperaties (OEC) van start gegaan. Het Groenfonds beheert dit fonds voor het ministerie van Economische Zaken (EZ) en een viertal provincies. De uitzettingen in dit fonds worden verzorgd door Energie Samen (ES). Het Groenfonds heeft de taak de verplichte dossierdocumentatie te beoordelen op volledigheid voordat gelden worden overgeboekt naar ES. ES zet deze gelden door aan de kredietnemer. De opgenomen bedragen betreffen derhalve een vordering op ES.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	2.620	1.130
Bij: opgenomen bedragen	1.092	1.490
Af: afgelost	0	0
Af: mutatie waardevermindering vordering	0	0
Af: mutatie nog op te nemen leningen (in depot)	0	0
Stand per ultimo	3.712	2.620

Per 31-12-2024 staat er 1,3 miljoen euro aan nog uit te keren bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen.

8. Ontwikkelfonds Warmte

In 2024 is het Ontwikkelfonds Warmte (OEC) van start gegaan. Het Groenfonds beheert dit fonds voor het ministerie van Economische Zaken (EZ). De uitzettingen in dit fonds worden verzorgd door Energie Samen (ES). Het Groenfonds heeft de taak de verplichte dossierdocumentatie te beoordelen op volledigheid voordat gelden worden overgeboekt naar ES. ES zet deze gelden door aan de kredietnemer. De opgenomen bedragen betreffen derhalve een vordering op ES.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	0	0
Bij: opgenomen bedragen	801	0
Af: afgelost	0	0
Af: mutatie waardevermindering vordering	0	0
Af: mutatie nog op te nemen leningen (in depot)	0	0
Stand per ultimo	801	0

Per 31-12-2024 staat er 3,4 miljoen euro aan nog uit te keren bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen.

9. Investeringsfonds Duurzame Landbouw leningen - Pilot

In juli 2021 is de pilot Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) van start gegaan. Dit fonds wordt gefinancierd vanuit het ministerie van LNVN. Vanuit het fonds worden duurzame leningen verstrekt tegen 1% rente ten behoeve van het verduurzamen van de landbouw in Nederland. Het IDL is in 2022 uitgebreid met 12 miljoen en in 2023 met nog eens 10 miljoen euro tot een totaal van 31 miljoen euro.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	15.782	6.745
Bij: opgenomen bedragen	12.595	9.243
Af: afgelost	316	206
Af: mutatie waardevermindering vordering	0	0
Af: mutatie nog op te nemen leningen (in depot)	0	0
Stand per ultimo	28.062	15.782

Per 31-12-2024 staat er 0,26 miljoen euro aan nog uit te keren bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen.

10. Investeringsfonds Duurzame Landbouw leningen

In juli 2024 is het vervolg op de pilot van het Investeringsfonds Duurzame Landbouw van start gegaan met een vermogen van 24,5 miljoen euro. Het fonds wordt wederom gefinancierd vanuit het ministerie van LNVN. Tot 2027 zal het fondsvermogen groeien door leningen vanuit het ministerie tot 130,8 miljoen euro. De uitvoeringsperiode zal initieel tot 1 juni 2034 zijn.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	0	0
Bij: opgenomen bedragen	11.895	0
Af: afgelost	0	0
Af: mutatie waardevermindering vordering	0	0
Af: mutatie nog op te nemen leningen (in depot)	0	0
Stand per ultimo	11.895	0

Per 31-12-2024 staat er 0,06 miljoen euro aan nog uit te keren bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen.

11. Overige verstrekte leningen aan private partijen

Dit betreft diverse verstrekte leningen ten behoeve van natuur- en landschapsprojecten van particulieren en ondernemers en innovatieve projecten die in brede zin bijdragen aan de kwaliteit van de groene leefomgeving.

Deze leningen zijn (deels laagrentend) verstrekt met gelden uit het beschikbare investeringsvermogen. Waar mogelijk is recht van hypotheek gevestigd.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	66.600	72.974
Bij: opgenomen bedragen	11.865	12.205
Af: afgelost	20.478	11.029
Af: mutatie waardevermindering vordering	3.685	7.550
Stand per ultimo	54.302	66.600

De voorziening kredietrisico's ultimo 2024 bedraagt 22,8 miljoen euro.

Per 31-12-2024 staat er 3,8 miljoen euro aan nog uit te keren bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen. De gemiddelde aflostermijn van de portefeuille betreft 7 jaren per balansdatum.

Per balansdatum staat 1 converteerbare obligatielening in het Revolverend fonds uit. Deze obligatielening kan onder voorwaarden worden geconverteerd in aandelen. Het Groenfonds heeft in 2024 geen gebruik gemaakt van het recht om te converteren. Het eigen vermogensdeel van het instrument is nihil.

12. LVVN-Klimaatfondsleningen

Vanaf eind 2020 kon het Groenfonds LVVN-Klimaatfondsfiancieringen verstrekken aan klanten. Op 1 december 2020 is hiervoor de garantie-uitvoerings-overeenkomst ad 70 miljoen euro met het ministerie van LVVN getekend.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	36.521	27.555
Bij: opgenomen bedragen	8.777	13.062
Af: afgelost	3.986	1.814
Af: mutatie waardevermindering vordering	758	2.283
Stand per ultimo	40.553	36.521

De voorziening kredietrisico's ultimo 2024 bedraagt 4,0 miljoen euro.

Per 31-12-2024 staan er geen bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen. De gemiddelde aflostermijn van de portefeuille betreft 6 jaren per balansdatum.

Per balansdatum staan er bij drie klanten converteerbare obligatieleningen in het Klimaatfonds uit. Deze obligatieleningen kunnen onder voorwaarden worden geconverteerd in aandelen.

Het Groenfonds heeft in 2024 geen gebruik gemaakt van het recht om te converteren. Het eigen vermogensdeel van het instrument is nihil.

13. Rabo Transitiefonds

In 2024 is het Rabo Transitiefonds (RTF) van start gegaan met een vermogen van 54,5 miljoen euro.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	0	0
Bij: opgenomen bedragen	9.775	0
Af: afgelost	2.500	0
Stand per ultimo	7.275	0

Per 31-12-2024 staat er 1,23 miljoen euro aan nog uit te keren bedragen open, welke nog uitbetaald moeten worden aan verstrekte financieringen. De gemiddelde aflostermijn van de portefeuille betreft 3 jaren per balansdatum.

14. Participaties

In oktober 2023 is het Groenfonds een participatie aangegaan

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	875	0
Bij: verstrekte participaties	0	875
Af: afgewaardeerd	875	0
Stand per ultimo	0	875

In 2024 heeft het Groenfonds de participatie afgewaardeerd.

15. Actieve belastinglatentie

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand per 1 januari	0	601
Bij: te verrekenen verliezen komende jaren	62	0
Af: naar te betalen belasting	0	601
Stand per ultimo	62	0

Vanwege het negatieve belastbaar resultaat van 2024 is de actieve belastinglatentie ontstaan.

Vlottende activa

16. Groenfonds Projectrekeningen

Dit betreffen projectrekeningen die per ultimo een debetstand vertonen.

Het verloop van de portefeuille is als volgt	2024	2023
Stand projectrekeningen	24.625	23.178
Af: getroffen voorziening	315	733
Stand per ultimo	24.310	22.446
Aantal per ultimo	8	7
Kredietlimiet op deze projectrekening	45.000	42.500

De voorziening kredietrisico's ultimo 2024 bedraagt 0,3 miljoen euro.

17. Overige vorderingen en overlopende activa

Hieronder zijn opgenomen	2024	2023
Debiteuren (incl.voorziening)	1.657	2.645
Rente lening U/G	1.199	277
Rente uit derivaten	-21	-106
Belastingen	302	0
Overige overlopende activa	2.134	2.013
	5.270	4.830

De voorziening kredietrisico's ultimo 2024 bedraagt nihil op de debiteurenstand. De onder de vlottende activa opgenomen vorderingen met een resterende looptijd langer dan een jaar betreft nihil.

18. Verplicht bij het Rijk aangehouden gelden

	2024	2023
Aangehouden bij ministerie van Financiën	228.397	254.838

Het Groenfonds wordt op grond van artikel 5.2, derde lid, Comptabiliteitswet sinds 2018 gezien als een rechtspersoon met een publieke taak die verplicht is aangewezen (Lijst B) om gebruik te maken van het Geïntegreerd Middelenbeheer bij het ministerie van Financiën. Op deze rekening worden tevens de bij het Groenfonds ondergebrachte middelen van decentrale overheden aangehouden.

19. Liquide middelen

	2024	2023
Liquide middelen	2.259	4.349

Onder de liquide middelen valt een bankgarantie van 24.966,- euro inzake huurverplichtingen van het kantoorpand, Utrechtseweg 12 te Amersfoort. De liquide middelen staan vrij ter beschikking aan het Groenfonds.

Passiva Eigen Vermogen

20. Revolverend fonds

	2024	2023
Stand per 1 januari	45.642	47.594
Bij/af: mutatie bestemmingsreserve algemene risico's	2.033	3.960
Bij/af: mutatie bestemmingsreserve RTF	206	-54.752
Bij/af: mutatie wettelijke reserve	88	162
Bij/af: overige onttrekkingen	0	0
Bij/af: verwerking resultaat RTF	-296	0
Bij/af: verwerking jaarlijks resultaat	-824	48.677
Stand per ultimo	46.849	45.642

Het resultaat voor bestemming wordt normaliter in de balans opgenomen onder "Overige Trekkingsrechten", conform de Uitvoeringsovereenkomst die het Rijk, de provincies en het Nationaal Groenfonds in 1995 hebben afgesloten en in 2002 hebben herzien. Daar het resultaat over 2024 negatief is uitgevallen ad 0,8 miljoen euro heeft de directeur-bestuurder van het Groenfonds besloten dit verlies ten laste van het eigen vermogen te boeken. Dit is reeds hierboven verwerkt.

21. Wettelijke reserve

	2024	2023
Stand per 1 januari	245	407
Bij/af: mutatie	-88	-162
Stand per ultimo	157	245

De wettelijke reserve wordt aangehouden in verband met de geactiveerde immateriële vaste activa. De immateriële vaste activa heeft een afschrijvingstermijn van 5 jaren.

22. Bestemmingsreserve RTF

	2024	2023
Stand per 1 januari	54.752	0
Bij/af: mutatie	-206	54.752
Bij/af: resultaat RTF	296	0
Stand per ultimo	54.842	54.752

Deze bestemmingsreserve bestaat uit de donatie van de Rabobank voor het Rabo Transitiefonds minus de af te dragen vennootschapsbelasting en beheervergoeding voor het Groenfonds. Jaarlijks worden de kosten voor beheer in mindering gebracht ten gunste van het Revolverend Fonds. De rentebaten en bereids-tellingsrente over het fonds worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve RTF.

23. Bestemmingsreserve Algemene Risico's

Dit betreft een bestemmingsreserve voor posten waarvan de kans op insolventie op kort termijn hoog wordt geacht.

Het verloop is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	12.722	16.682
Bij/af: mutatie bestemmingsreserve	-2.033	-3.960
Stand per ultimo	10.689	12.722

Langlopende schulden

24. Aangehouden rentereserve Convenantsleningen

De provincies storten sinds 1999 jaarlijks gezamenlijk 11,3 miljoen euro ten gunste van het Groenfonds voor de verplichtingen uit hoofde van de aan de provincies en DLG verstrekte Convenantsleningen. Deze afspraak loopt voor onbepaalde tijd. Per 31 december 2024 zijn alle Convenantsleningen afgelost. Het deel van deze 11,3 miljoen euro dat niet (direct) nodig is geweest voor rente en aflossing wordt door het Groenfonds voor de provincies gereserveerd. Indien er een overschot is, zal het bedrag naar rato van de stortingen aan de provincies worden teruggestort.

Het voornoemde renterisico over de Convenantsleningen is met behulp van renteswaps grotendeels afgedicht (zie de niet uit de balans blijken verplichtingen).

	2024	2023
Stand per 1 januari	1.719	1.603
Bij: gestort door provincies	5.004	11.345
Bij: rente Convenantslening	273	332
Af: rente Convenantslening	204	661
Af: aflossing Convenantslening	5.004	10.900
Stand per ultimo	1.788	1.719

25. Provincie Gelderland

Dit betreft een revolverend fonds dat door het Groenfonds voor de provincie Gelderland wordt beheerd. Het totaal gecommiteerd fondsvermogen bedraagt 4 miljoen euro. Dit is volledig gestort.

	2024	2023
Provincie Gelderland	4.000	4.000
Stand per ultimo	4.000	4.000
Uitgezet in leningen	92	192

26. Waterinnovatiefonds

Dit betreft een revolverend fonds dat door het Groenfonds voor het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) wordt beheerd. Het totaal gecommiteerd fondsvermogen bedraagt 2 miljoen euro. Dit bedrag is volledig gestort.

	2024	2023
Hoogheemraadschap	2.000	2.000
Stand per ultimo	2.000	2.000
Uitgezet in leningen	890	975

27. Ontwikkelfonds Energiecoöperaties

In 2021 is het Ontwikkelfonds Energiecoöperaties (OEC) van start gegaan. Het Groenfonds beheert dit fonds voor het ministerie van Economische Zaken (EZ) en een viertal provincies. Het ministerie van EZ heeft in 2020 8,4 miljoen euro aan startvermogen in het fonds gestort.

Provincies kunnen deelnemen aan het fonds en eigen middelen inbrengen, die uit het startvermogen verdubbeld worden zolang dat mogelijk is. In 2022 heeft het Groenfonds een fonds (LISE) opgenomen voor groene initiatieven binnen de gemeente Den Haag.

	2024	2023
Ministerie van EZ	4.045	3.903
Provincies	9.942	9.209
LISE	392	392
Stand per ultimo	14.379	13.505
Uitgezet in leningen	3.712	2.620

28. Ontwikkelfonds Warmte

In 2023 is het ontwikkelfonds Warmte van start gegaan. Het doel van dit fonds is om gezamenlijk met Energie Samen 25 collectieve warmteprojecten te financieren. Het Groenfonds beheert dit fonds voor het ministerie van Economische Zaken (EZ).

In december 2023 heeft het ministerie van EZ 26,8 miljoen euro aan startvermogen in het fonds gestort. In 2024 is er voor 0,8 miljoen aan leningen uitgezet. Kosten voor het opstarten van het fonds (151k) zijn in mindering gebracht terwijl de opgebouwde rente (816k) aan het fondsvermogen is toegevoegd.

	2024	2023
Ministerie van EZ	26.713	26.849
Stand per ultimo	26.713	26.849
Uitgezet in leningen	801	0

29. Pilot Investeringsfonds Duurzame Landbouw

Dit betreft een pilotfonds dat door het Groenfonds voor het ministerie van LNV wordt beheerd. Het totaal gecommitteerd fondsvermogen bedraagt 31 miljoen euro. Dit bedrag is volledig gestort. Het IDL is in 2021 gestart met een eerste tranche van 9 miljoen. In 2022 is het fonds uitgebreid met 12 en in 2023 met nog eens 10 miljoen euro tot een totaal van 31 miljoen euro. Rente op liquide middelen is in 2024 toegevoegd aan het fondsvermogen, evenals de resterende rentebaten en behandelingskosten na aftrek van de kostenvergoeding van het Groenfonds.

	2024	2023
Ministerie van LNV	31.745	31.000
Stand per ultimo	31.745	31.000
Uitgezet in leningen	28.062	15.782

30. Investeringsfonds Duurzame Landbouw

Dit betreft het vervolg op het pilotfonds dat door het Groenfonds voor het ministerie van LNV wordt beheerd. Het fonds is in 2024 gestart met 24,5 miljoen euro en zal de komende jaren uitbreiden tot 130,8 miljoen euro. Rente op liquide middelen wordt toegevoegd aan het fondsvermogen, net als de ontvangen rentebaten en behandelingskosten. De vergoeding voor de directe kosten van het Groenfonds en een overheadvergoeding worden ten laste van het fondsvermogen gebracht.

	2024	2023
Ministerie van LNV	24.590	0
Stand per ultimo	24.590	0
Uitgezet in leningen	11.895	0

Overige langlopende schulden

31. Aangetrokken RF leningen

Het Groenfonds heeft in 2018 de beschikking gekregen over 8,8 miljoen euro voor onbepaalde tijd om het investeringsvermogen ten behoeve van leningen aan private partijen te versterken. Het betreft een lening om niet, waarop het ministerie van LNVN elk jaar 2 miljoen euro terug kan vorderen. In 2024 is hierop 0,7 miljoen euro afgelost. De gelden zijn onttrokken aan oude compensatiegelden. Op een overeengekomen faciliteit van 50 miljoen euro bij AG Insurance is in 2024 niet getrokken.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	1,24%	35.911	0,53%	29.581
Bij: opgenomen bedragen	0,00%	0	3,28%	9.000
Af: afgelost	0,97%	3.570	0,19%	2.670
Stand per ultimo	1,14%	32.341	1,24%	35.911

Gespecificeerd in resterende looptijd	2024	2023
Langer dan 5 jaar	23.508	24.178
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar	5.933	8.833
Totaal langlopende deel	29.441	33.011
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	2.900	2.900
Totaal	32.341	35.911

32. Aangetrokken Klimaatfondsleningen

Dit betreft onder de garantie van het ministerie van LVVN aangetrokken leningen onder het LVVN Klimaatfonds. De garantie is afgegeven door LVVN, waarbij het ministerie garant staat voor 80% van de aangetrokken leningen. Deze leningen zijn alle aangetrokken bij Nederlandse banken onder een overeengekomen faciliteit van 70 miljoen euro. De gemiddelde aflostermijn van de aangetrokken leningen betreft 7 jaren per balansdatum.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	2,15%	31.970	2,32%	20.580
Bij: opgenomen bedragen	3,10%	14.200	3,06%	14.000
Af: afgelost	2,22%	4.554	1,57%	2.610
Stand per ultimo	2,46%	41.616	2,15%	31.970

Gespecificeerd in resterende looptijd	2024	2023
Langer dan 5 jaar	10.552	4.643
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar	24.851	22.772
Totaal langlopende deel	35.403	27.416
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	6.213	4.554
Totaal	41.616	31.970

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven	2024	2023
Garantie door ministerie van LVVN	33.292	25.576

33. Aangetrokken groene leningen

Dit betreft onder de Fiscale Groenregeling aangetrokken leningen.

Deze leningen zijn alle aangetrokken bij groenfondsen van Nederlandse banken.

De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 1 jaar per balansdatum.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	0,12%	2.250	1,52%	18.790
Bij: opgenomen bedragen	0,00%	0	0,00%	0
Af: afgelost	0,00%	1.250	0,03%	16.540
Stand per ultimo	0,28%	1.000	0,12%	2.250

Gespecificeerd in resterende looptijd	2024	2023
Langer dan 5 jaar	0	0
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar	0	1.000
Totaal langlopende deel	0	1.000
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	1.000	1.250
Totaal	1.000	2.250

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven	2024	2023
Door provincies afgegeven garanties	0	5.000
Verpanding door Groenfonds verstrekte leningen	1.000	-2.750
Totaal	1.000	2.250

34. Aangetrokken EHS-leningen

Dit betreft bij banken, het ministerie van Financiën en overige geldgevers aangetrokken leningen. De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 8 jaren per balansdatum.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	1,36%	64.418	1,30%	73.144
Bij: opgenomen bedragen	0,00%	0	3,58%	4.066
Af: afgelost	1,18%	8.657	1,74%	12.792
Stand per ultimo	1,39%	55.761	1,36%	64.418

Gespecificeerd in resterende looptijd	2024	2023
Langer dan 5 jaar	25.165	25.165
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar	22.893	30.596
Totaal langlopende deel	48.058	55.761
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	7.703	8.657
Totaal	55.761	64.418

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven	2024	2023
Borgstelling door ministerie van LVVN	55.761	64.418

35. Aangetrokken PNB-leningen

Dit betreft bij banken, het ministerie van Financiën en overige geldgevers aangetrokken leningen. De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 15 jaren per balansdatum.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	0,80%	163.445	0,80%	174.291
Bij: opgenomen bedragen	0,00%	-	0,00%	0
Af: afgelost	0,62%	10.936	0,84%	10.846
Stand per ultimo	0,81%	152.509	0,80%	163.445

Gespecificeerd in resterende looptijd	2024	2023
Langer dan 5 jaar	96.591	96.429
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar	44.945	56.079
Totaal langlopende deel	141.535	152.508
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	10.973	10.937
Totaal	152.509	163.445

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven	2024	2023
Borgstelling door ministerie van LVVN	152.509	163.445

36. angetrokken leningen VSPN

Dit betreft bij het ministerie van Financiën aangetrokken leningen.

De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 13 jaren per balansdatum.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	0,00%	14.790	0,00%	17.280
Bij:	0,00%	0	0,00%	0
Af:	0,00%	0	0,00%	2.490
Stand per ultimo	0,00%	14.790	0,00%	14.790
Gespecificeerd in resterende looptijd	2024		2023	
Langer dan 5 jaar		8.130		8.130
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar		6.660		6.660
Totaal langlopende deel		14.790		14.790
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)		0		0
Totaal		14.790		14.790
Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven	2024		2023	
Borgstelling door ministerie van LVVN		14.790		14.790

37. Aangetrokken leningen pVSPN

Dit betreft bancaire aangetrokken leningen. De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 8 jaren per balansdatum.

Het verloop is als volgt	2024		2023	
	gem. gew. rente	Bedrag	gem. gew. rente	Bedrag
Stand per 1 januari	1,27%	83.000	2,29%	89.000
Bij:	0,00%	0	0,00%	0
Af:	0,00%	5.000	2,07%	6.000
Stand per ultimo	1,35%	78.000	1,27%	83.000
Gespecificeerd in resterende looptijd	2024		2023	
Langer dan 5 jaar	55.000		55.000	
Langer dan 1 jaar, maar korter dan 5 jaar	18.000		23.000	
Totaal langlopende deel	73.000		78.000	
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	5.000		5.000	
Totaal	78.000		83.000	
Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven	2024		2023	
Borgstelling door provincies	78.000		83.000	

Kortlopende schulden

38. Aflossingsverplichtingen

	2024	2023
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	33.789	38.298

Dit zijn de aflossingsverplichtingen binnen een jaar betreffende de langlopende schulden.

39. Overige trekkingsrechten

Dit betreft bij het Nationaal Groenfonds aangehouden gelden uit hoofde van het compensatiebeginsel.

	2024	2023
Stand per 1 januari	4.569	11.593
Mutatie rijkscompensatiegelden	4.417	7.024
Af: bestemd resultaat	0	0
Bij: nog te bestemmen resultaat	0	0
	152	4.569

40. Groenfonds Projectrekeningen

Dit betreffen de projectenrekeningen die per ultimo een creditsaldo vertonen.

De samenstelling is als volgt:

	2024	2023
Stand per ultimo	147.001	161.365
Aantal per ultimo	23	25

Daarnaast heeft het Groenfonds projectenrekeningen die een debetstand toestaan.

41. Te betalen pensioenen

Alle facturen tot en met 31-12-2024 van de pensioenverzekeraar zijn betaald per 31-12-2024.

42. Te betalen belastingen en sociale verzekering

	2024	2023
Stand per 1 januari	15.358	28
Te betalen belastingen en sociale verzekering	-153	153
Te betalen vennootschapsbelasting	-15.178	15.178
Af/bij: mutatie verplichting	-28	0
Te betalen belastingen en sociale verzekering	0	15.358

43. Verplichting vakantiedagen

Dit betreft een verplichting voor nog niet opgenomen vakantiedagen.

	2024	2023
Stand per 1 januari	16	18
Af/bij: mutatie verplichting	13	-2
Stand per ultimo	29	16

44. Overige schulden en overlopende passiva

	2024	2023
Rente beheerportefeuilles	1.199	1.349
Overlopende passiva	4.207	4.817
Stand per ultimo	5.406	6.166

5.4.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Gebruik financiële instrumenten

Financiële instrumenten worden slechts gebruikt om lopende risico's (vanwege verstrekte of hard toegezegde financieringen) af te dichten. Het beleid is erop gericht de gevolgen van renteschommelingen te beperken. De renterisico's worden afgedekt met renteswapcontracten. De marktwaarde van de renteswaps per 31-12-2024 bedraagt 11,8 miljoen euro negatief (2023: 11,9 miljoen euro negatief). De negatieve marktwaarde in de renteswaps wordt gecompenseerd door een positieve marktwaarde in de verstrekte leningen. Het Groenfonds loopt geen liquiditeits- en renterisico's, anders dan uit hoofde van de normale bedrijfsvoering.

Per balansdatum is een ineffectiviteitsmeting uitgevoerd. Uit deze toets is gebleken dat bij één portefeuille sprake is van een ineffectiviteit die voortvloeit uit de hedgerelatie, te weten VSPN-leningen, 92.918 euro.

De rentederivaten worden ingezet ter afdekking van het renterisico op portefeuilleniveau. Bij de financiering van de portefeuille wordt gebruik gemaakt van vastrentende en variabel rentende financiering. De rentebasis van variabel rentende aangetrokken financiering is gebaseerd op 1 – 6-maands Euribor, waarbij het kasstroomrisico wordt geaccepteerd. Dit kasstroomrisico is het verschil tussen 6-maands Euribor uit hoofde van het rente derivaat en het 1 – 6-maands Euribor uit hoofde van de variabel aangetrokken financiering.

Renteswaps Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer

Om renterisico's voor de portefeuille Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (VSPN) af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:

- Voor een nominaal bedrag van 16,3 miljoen euro (2023: 16,3 miljoen euro) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 4,05% (2023: 4,05%) en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maands Euribor. Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 1 juli 2026 tot 1 december 2035.
- Voor een nominaal bedrag van 4 miljoen euro (2023: 4 miljoen euro) contracten waarbij een vaste rente wordt ontvangen van gemiddeld 3,75% (2023: 3,75%) en een variabele rente wordt betaald op basis van 6-maands Euribor. Dit contract heeft een einddatum van 3 december 2035.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum 1,3 miljoen euro negatief.
Deze renteswaps zijn aangetrokken onder borgstelling van het ministerie van LNV.

Renteswaps provinciale Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer

Om renterisico's voor de portefeuille provinciale Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (pVSPN) af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:

- Voor een nominaal bedrag van 108,5 miljoen euro (2023: 110,0 miljoen euro) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 3,15% (2023: 3,15%) en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maands Euribor. Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 15 december 2025 tot 2 januari 2043.
- Voor een nominaal bedrag van 38 miljoen euro (2023: 38 miljoen euro) contracten waarbij een variabele rente wordt betaald op basis van 6 maands Euribor en een vaste rente wordt ontvangen van 1,93% (2023: 1,93%). Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 1 september 2036 tot 1 oktober 2040.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum 10,6 miljoen euro negatief.
Deze renteswaps zijn aangetrokken onder borgstelling door elk van de provincies.

Financiële risico's

Algemeen

De primaire financiële instrumenten van het Groenfonds dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de stichting of vloeien direct uit deze activiteiten voort. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het Groenfonds zijn het krediet- en tegenpartij risico, kredietverlening aan klanten en renterisico's. Het beleid van het Groenfonds is om deze risico's te beperken.

Krediet- en tegenpartij risico

Dit betreft het risico dat een tegenpartij niet aan zijn verplichtingen voldoet. Dit risico is aan de orde bij het uitzetten en aanhouden van gelden bij derden alsmede bij derivaat transacties (renteswaps). Het merendeel van de financiële vaste activa kent geen kredietrisico. Het uitgangspunt is om het risicoprofiel bij de Revolverend fondsverstrekkingen U/G en Klimaatfondsverstrekkingen U/G beperkt te houden. Zo worden financieringen in kredietklasse critical niet verstrekt.

Kredietverlening aan klanten

De kredietverlening door het Groenfonds gebeurt deels voor eigen rekening en risico en deels voor risico van derden (veelal overheden). De interne en administratieve organisatie zijn ingesteld op de hoge eisen die dit met zich meebrengt voor de organisatie. Vanaf bepaalde limieten behoeven kredietverleningen goedkeuring van een interne kredietcommissie, alsmede van de Audit- en Risk Commissie. Daarnaast is kennis van de 'groenmarkt' cruciaal bij het beheersen van de uit de kredietverlening voortvloeiende risico's. Voor het grootste deel van de kredieten geldt dat de acceptatie daarvan plaatsvindt op basis van hiervoor in Nederland gangbare kredietacceptatieregels.

Faciliteit Revolverend fonds

In december 2021 is een leningsfaciliteit afgesloten voor 50 miljoen euro ten behoeve van het Revolverend fonds. Gelden kunnen binnen vijf jaren worden opgevraagd bij de leninggever. Opgevraagde gelden worden aangetrokken als lineaire lening of bulletlening voor een aflossingstermijn van 10 tot 15 jaar vanaf opnamedatum. De minimale faciliteitafname binnen deze vijf jaren is 35 miljoen euro.

Renterisico's

De financieringsactiviteiten van het Groenfonds brengen renterisico's met zich mee. Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente en het risico van meer- of minderopbrengsten vanwege fluctuaties van de rente op de geld- en kapitaalmarkt. Ten aanzien van de risicobereidheid is het renterisicobeleid gericht op het beheersen van dit risico waaraan de activiteiten worden blootgesteld als gevolg van renteschommelingen. Hiervoor worden renteswaps ingezet. Het aangaan van een speculatieve transactie of het creëren van speculatieve positie als gevolg van het bewust nalaten te handelen is niet toegestaan.

Verplichting tot delen van een eventueel tekort na niet-nakoming BOEi

Het Nationaal Restauratiefonds, gevestigd te Amersfoort, Utrechtseweg 12 heeft jegens het Groenfonds regresrecht ingeval er sprake is van een tekort na niet nakoming van de Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbestemmen van Cultureel Erfgoed B.V. (BOEi) met een maximum van 27,5% van een tekort van de uit hoofde van de geldlening voortvloeiende vordering. Dit heeft betrekking op een achtergestelde aflossingsvrije overeenkomst van geldlening met een hoofdsom van 500.000,- euro en met een looptijd van 10 jaar, welke op 1 december 2016 toentertijd door Fondsenbeheer Nederland B.V. aan BOEi is verstrekt en per 16 juli 2019 door het Restauratiefonds is overgenomen.

Huurverplichtingen

Vanaf 1 januari 2020 huurt het Groenfonds een verdieping in het pand Utrechtseweg 12 en bijbehorende parkeerplekken in Amersfoort van JVC Stichting. Het huurcontract loopt 7 jaar (tot 1-1-2027). De totale huursom voor 2025 bedraagt 137.850,- euro (inclusief servicekosten en btw). De huursom wordt vanaf 1-1-2021 jaarlijks geïndexeerd met de maandprijsindexcijfers volgens de consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens volgens de in het huurcontract opgenomen formule, met dien verstande dat tot 2% de volledige indexering wordt doorberekend en over het meerdere daarboven 50%.

Leaseverplichtingen

Het Groenfonds heeft leaseovereenkomsten met Athlon Carlease Nederland B.V. voor de inzet van drie auto's en met Ayvens Nederland voor de inzet van 1 auto. De leaseverplichting voor 2025 bedraagt 65.470,- euro. Na 2025 bedraagt de totale verplichting 39.987,- euro tot 1-2-2027.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden welke van invloed zijn op de jaarrekening.

5.5.

Toelichting op de staat van baten en lasten

45. Rentebaten

De rentebaten zijn als volgt nader te specificeren	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Rentebaten Revolverend fonds	4.396	4.923	4.952
Rentebaten LVVN Klimaatfonds	3.181	3.827	1.911
Rentebaten MC leningen	6.785	6.781	7.128
Rentebaten projectrekeningen debet	1.131	400	1.217
Rentebaten liquide middelen	8.809	8.643	5.712
Rentebaten Convenantsleningen	17	15	226
Rentebaten Rabo Transitiefonds	334	520	0
Totaal	24.653	25.109	21.146

De totale rentebaten zijn 0,5 miljoen lager dan begroot. De drie grootste verschillen zijn de rentebaten Revolverend fonds (0,5 miljoen euro lager dan begroot), de rentebaten Klimaatfonds (0,6 miljoen lager dan begroot) en de rentebaten projectrekeningen debet (0,8 miljoen euro hoger dan begroot).

46. Baten uit giften

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Giften	0	0	73.790
Totaal	0	0	73.790

47. Rentelasten

De rentelasten zijn als volgt nader te specificeren	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Rentelasten aangetrokken leningen Revolverend fonds	514	859	295
Rentelasten aangetrokken leningen Klimaatfonds	1.501	1.924	1.031
Rentelasten overige aangetrokken financieringen	3.043	3.484	2.939
Rentelasten saldi klanten (deposito + projectrekeningen)	6.850	5.228	5.718
Rentelasten derivaten (saldo baten en lasten)	262	0	772
Overig renteresultaat & financieringskosten	0	0	-158
Totaal	12.170	11.496	10.597

De totale rentelasten zijn 0,7 miljoen euro hoger dan begroot. De rente op aangetrokken leningen zijn lager dan begroot (1,2 miljoen euro), doordat er minder financieringen zijn aangetrokken. De rentelasten op saldi-klanten zijn hoger doordat er meer middelen op de projectrekeningen staan (1,6 miljoen euro).

48. Overige baten

Overige baten zijn als volgt nader te specificeren	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Behandelingskosten leningen	647	150	153
Behandelingskosten LVVN KF leningen	90	200	110
Beheervergoedingen	163	429	100
Adviesdiensten	100	0	18
Beheerfee fondsmanagement	824	581	887
Totaal	1.825	1.361	1.267

De overige baten zijn 0,5 miljoen euro hoger dan de begroting. Dit wordt veroorzaakt door verschillende kleinere schommelingen naar beide kanten. De behandelingskosten van het Klimaatfonds blijven achter bij de begroting, maar daarentegen zijn er meer behandelingskosten ontvangen op het Revolverend fonds (tezamen 0,39 miljoen euro). De beheervergoeding daarentegen is 0,32 miljoen euro lager.

49. Personeelskosten

Deze kosten zijn als volgt te specificeren	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Salarissen	2.569	2.812	2.002
Pensioen	257	220	188
Sociale lasten	383	349	285
Overige personeelskosten	1.300	1.525	1.548
Totaal	4.510	4.905	4.024

De totale personeelskosten zijn 0,4 miljoen euro lager dan begroot.

De personeelskosten van eigen personeel (salaris, pensioen en sociale lasten) zijn in totaliteit 0,24 miljoen euro lager dan begroot. De kosten voor ingehuurd personeel (onderdeel van de post overige personeelskosten) vallen ook lager uit (0,2 miljoen euro). Het gemiddeld aantal werknemers voor 2024 bedraagt 27,8 fte en voor 2023 21,5 fte.

50. Overige kosten

Deze kosten zijn als volgt te specificeren	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Kosten externe partijen	1.012	1.022	896
Overige kosten	812	718	588
Totaal	1.824	1.740	1.484

Het totaal aan overige kosten valt 0,08 miljoen euro hoger uit dan begroot.

51. Afschrijvingskosten

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Afschrijving	159	300	299
Totaal	159	300	299

De afschrijvingskosten zijn lager dan begroot.

52. Mutaties voorziening kredietrisico's

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Dotatie voorziening	7.346	7.336	15.154
Vrijval voorziening	167	0	113
Afwaarderingen	875	0	0
Totaal	8.054	7.336	15.041

De mutatie voorziening kredietrisico's valt 0,8 miljoen euro hoger uit dan begroot. Dit betreft meerdere getroffen voorzieningen van significante waarde.

53. Vennootschapsbelasting

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Verschuldigde vennootschapsbelasting	585	183	16.080
Totaal	585	183	16.080

Het Vpb-tarief voor 2024 over het belastbare bedrag tot en met 200.000,- euro is 19,0%. Daarboven is het tarief 25,8%. De realisatie van de verschuldigde vennootschapsbelasting bestaat uit een naheffing vpb uit 2023.

5.6. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de jaarverslaggeving, overeenkomstig RJ 640 'Organisaties zonder winststreven'. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling berusten op de veronderstelling die uitgaat van de continuïteit van de stichting. Tenzij anders weergegeven worden bedragen in de jaarrekening vermeld in duizenden euro's.

Consolidatie vrijstelling

Per 19 december 2023 is de Stichting Nationaal Groenfonds enig bestuurder geworden van Stichting Beheer Transitiefonds. In het jaarverslag van 2023 is Stichting Beheer Transitiefonds niet opgenomen in de consolidatie, omdat haar betekenis in het geheel te verwaarlozen is (artikel BW 2:407 lid 1). Stichting Beheer Transitiefonds is op 12 juli 2024 ontbonden.

Activiteiten

De activiteiten van de Stichting Nationaal Groenfonds, statutair gevestigd in Den Haag en kantoor houdende aan de Utrechtseweg 12, 3811 NB te Amersfoort (KVK-nummer: 41158594), bestaan voornamelijk uit:

- Financieren van verduurzaming landbouw, energietransitie en circulaire economie.
- Structureren en beheren van fondsen die investeren in de vergroening en verduurzaming van Nederland.
- Financieren van investeringen in natuur en landschap.
- Strategisch adviseren binnen relevante beleidsgebieden vanuit onze financieel-economische ervaring.
- Kassieren, waaronder het uitvoeren van subsidieregelingen op publiek en privaat niveau.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten worden tegen kostprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd en er wordt (kostprijs) *hedge* accounting toegepast op de afgeleide financiële instrumenten. Op het moment van aangaan van een hedgerelatie, wordt dit door het Groenfonds gedocumenteerd. Waardeveranderingen in de marktwaarde van de financiële instrumenten worden niet opgenomen in de balans en staat van baten en lasten voor zover het effectieve posities betreft. Waardeveranderingen op niet-effectieve posities worden direct verwerkt in het resultaat indien de marktwaarde negatief is. Bij een positieve marktwaarde wordt dit toegelicht maar niet verwerkt. Periodiek wordt de rentegap berekend die aangeeft in hoeverre er sprake is van een aanvaardbaar renterisico. Een negatieve rentegap duidt op een ineffectiviteit. De marktwaarde van de financiële instrumenten wordt vermeld onder de niet uit balans blijvende verplichtingen.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente en het risico van meer- of minderopbrengsten vanwege fluctuaties van de rente op de geld- en kapitaalmarkt. Het renterisicobeleid is gericht op het beheersen van dit risico waaraan de activiteiten worden blootgesteld als gevolg van renteschommelingen. Het Groenfonds gebruikt renteswaps teneinde de renterisico's te beperken. De activazijde van de balans van het Groenfonds bestaat voornamelijk uit uitgezette leningen tegen een vaste rente. Om het marktwaarderisico van deze leningen af te dekken, sluit het Groenfonds renteswaps af waarbij een vaste rente wordt betaald en een variabele rente wordt ontvangen. Op deze manier wordt het marktwaarderisico van deze leningen afgedekt. Het Groenfonds dekt deze leningen af voor een bedrag ter hoogte van de afgesloten renteswaps, zoals beschreven in het Treasurystatuut. Alle renteswaps die het fonds afsluit vallen onder de opgestelde hedgedocumentatie.

De relatie tussen de uitgezette leningen en de ingezette hedge-instrumenten wordt vastgelegd in een effectiviteitstoets. Deze wordt periodiek geactualiseerd, minimaal eenmaal per jaar per de datum waarop de financiële cijfers worden opgesteld. Daartoe wordt de rentegap berekend die aangeeft in hoeverre er sprake is van een aanvaardbaar renterisico. Een negatieve rentegap duidt op een

ineffectiviteit. Voor de berekening van een mogelijke ineffectiviteit wordt gebruik gemaakt van het hypothetisch derivaat dat wel tot effectiviteit zou hebben geleid. Het verschil tussen de waarde van het hypothetische derivaat en de daadwerkelijke derivatenpositie is aan te merken als de ineffectiviteit.

Pensioenen

Het Groenfonds is voor de pensioenregeling in 2024 aangesloten bij Zwitserleven (SRLEV N.V.). Deze pensioenregeling heeft het karakter van een beschikbare premieregeling op basis van beleggen. Het Groenfonds heeft geen verplichting tot het voldoen van tekorten die bij Zwitserleven zouden ontstaan anders dan middels verschuldigde premiebijdragen. De bijdragen worden als kostenpost opgenomen wanneer deze verschuldigd zijn. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Anders dan een pensioenfonds, hoeft de Premie Pensioen Instelling (PPI) geen rekening te houden met dekkingsgraden, premiestijgingen of inflatiecorrecties.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Uitgaven voor ontwikkelprojecten worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project commercieel en technisch succesvol zal zijn en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Voor de geactiveerde ontwikkelingskosten is een wettelijke reserve onder het eigen vermogen gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag. De afschrijving van de geactiveerde ontwikkelingskosten vangt aan zodra de commerciële productie is gestart en vindt plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Financiële vaste activa

De hieronder opgenomen portefeuilles financieringen en verstrekte leningen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde van de schuldrest per balansdatum.

Participaties aangegaan door het Groenfonds worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen afhankelijk van de situatie bij de betrokken onderneming.

Uit hoofde van de bedrijfsactiviteiten heeft het Groenfonds vier converteerbare obligatieleningen verstrekt. De leningen betreffen leningen aan ondernemingen waarin niet wordt geparticipeerd. De leningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Rentebaten zijn opgenomen in de winst-en-verliesrekening op basis van het toerekeningsbeginsel net als de overige rentedragende instrumenten. Deze obligatieleningen kunnen onder voorwaarden - genoemd in de overeenkomsten - worden geconverteerd in aandelen. Het Groenfonds heeft in 2024 geen gebruik gemaakt van het recht om te converteren.

Gezien de aard en activiteiten van het Groenfonds worden er tussentijds geen kredieten vervreemd. Daarnaast zijn geen convenanten gesloten op basis van de reële waarde van de leningen. Om die reden heeft het Groenfonds de reële waarde van leningen niet opgenomen in de jaarrekening. De gemiddelde looptijd van de leningen en de gemiddelde rentevoet zijn opgenomen in de toelichting om inzicht te geven in de belangrijkste leningsvoorwaarden.

Belastinglatentie

Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde, waarbij de contante waarde niet materieel afwijkt.

Overige vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt aangehouden in overeenstemming met de vereisten volgens Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Langlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Rentemarge

Rentebaten en rentelasten worden op basis van het toerekeningsbeginsel verantwoord in de staat van baten en lasten voor alle rentedragende instrumenten.

Behandelkosten

De aan geldnemers in rekening gebrachte kosten voor het verstrekken van financieringen worden als opbrengst verantwoord op het moment van het verlijden van de notariële akte, dan wel bij uitboeking van de financiering.

Overige baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hierboven vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Belastingen naar winst

Bij de waardering van de belastingen naar winst wordt uitgegaan van de belastingwetgeving, de fiscale voorschriften en belastingtarieven zoals die zijn vastgesteld voor of op de balansdatum dan wel waartoe materieel al op balansdatum is besloten.

5.7. Rapportage Wet normering topinkomens (WNT)

	2023	2024
Bedragen x € 1	mr. J.P. Schaaij MBA	mr. J.P. Schaaij MBA
Functie	Fondsdirecteur	Directeur-bestuurder
Duur dienstverband	geheel 2023	geheel 2024
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	199.942	208.203
Beloning betaalbaar op termijn	23.058	24.797
Totaal	223.000	233.000
Toepasselijke WNT-maximum op basis van 1.0 FTE	223.000	233.000
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.

De bezoldiging voor 2023 is gecorrigeerd t.o.v. de jaarrekening 2023 (inclusief terugbetaling), doordat enkele premies voor aanvullende verzekeringen niet waren meegenomen. Naast de hiervoor vermelde topfunctionaris zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

In 2024 heeft het Groenfonds een statutenwijziging gehad waarmee het voormalige bestuur is gewijzigd in een Raad van Commissarissen. De voormalige fondsdirecteur is daarmee directeur-bestuurder geworden.

Hierna staat voor zowel 2024 als 2023 de vergoeding aan bestuursleden danwel leden van de Raad van Commissarissen (in het kader van de WNT 'toezichthoudende topfunctionarissen') opgenomen, inclusief vergoeding voor gemaakte kosten en de voor deze functionarissen geldende norm, voor zover de bezoldiging meer dan € 2.100 bedroeg:

De Raad van Commissarissen van het Groenfonds kende hiernaast in 2024 een topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder. Dit als gevolg van de korte periode dat zij in 2023 actief was en het naar rato toerekenen van de bezoldiging. Conform het verantwoordingsmodel WNT is dit in een aparte tabel opgenomen.

Naam topfunctionaris	Functie
drs. M.H.R. Bakker	Commissaris

Bedragen x € 1

2024	drs. M. Snel	drs. E.L.M. Eurlings	ir. S. Gehem	drs. E.P. Goudswaard	ir. J.F. de Leeuw	drs. L. van Tongeren
Functie(s)	Voorzitter	Commissaris	Commissaris	Commissaris	Commissaris	Commissaris
Aanvang en einde functie vervulling in 2024	01/01-31/12	15/03-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01-01-31/12
Individueel WNT-maximum	34.950	18.589	23.300	23.300	23.300	23.300
Bezoldiging						
Beloning	15.750,00	8.708,33	9.000,00	13.500,00	9.500,00	8.500,00
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	15.750,00	8.708,33	9.000,00	13.500,00	9.500,00	8.500,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	15.750,00	8.708,33	9.000,00	13.500,00	9.500,00	8.500,00
Motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2023	prof. dr. C.P. Veerman	drs. M. Snel	drs. M.H.R. Bakker	Ir. S. Gehem	drs. E.P. Goudswaard	ir. J.F. de Leeuw
Functie(s)	Voorzitter	Voorzitter	Commissaris	Commissaris	Commissaris	Commissaris
Aanvang en einde functie vervulling in 2023	01/01-30/09	01/10-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Individueel WNT-maximum	25.019	8.431	22.300	22.300	22.300	22.300
Bezoldiging						
Beloning	11.500	3.750	10.250	7.000	13.000	7.500
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	11.500	3.750	10.250	7.000	13.000	7.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	11.500	3.750	10.250	7.000	13.000	7.500
Motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Het bestuur van het Groenfonds kende hiernaast in 2023 twee topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder. Dit als gevolg van de korte periode dat zij in 2023 actief waren en het naar rato toerekenen van de bezoldiging. Conform het verantwoordingsmodel WNT is dit in een aparte tabel opgenomen.

Naam topfunctionaris	Functie
mr. drs. J.W.E. Spies	Bestuurslid
drs. L. van Tongeren	Bestuurslid

5.8.

Ondertekening Jaarrekening

Amersfoort, 28 maart 2025

Mr. J.P. Schaaij
Directeur-Bestuurder

Raad van commissarissen Nationaal Groenfonds

drs. M. (Menno) Snel
Voorzitter Raad van Commissarissen

ir. J.F. (Johan) de Leeuw

drs. E.P. (Ewoud) Goudswaard

ir. S.D. (Suze) Gehem

drs. E.L.M. (Elvira) Eurlings

drs. L. (Liesbeth) van Tongeren

6. Overige gegevens

6.1. (Statutaire) regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In de statuten van het Nationaal Groenfonds zijn geen bepalingen opgenomen omtrent de bestemming van het resultaat. Deze bepalingen zijn opgenomen in de "Uitvoeringsovereenkomst 2002" tussen het ministerie van LNV, de gezamenlijke provincies (IPO) en het Nationaal Groenfonds en luiden als volgt:

Het Resultaat komt toe aan de Deelnemers, in de vorm van additionele Trekkingsrechten, per het moment van het volgens de statuten van het Groenfonds vaststellen van de jaarrekening, in verhouding tot het gewogen gemiddelde van Trekkingsrechten van die Deelnemers gedurende dat jaar.

De deelnemers hebben tot en met 2024 besloten om het resultaat toe te voegen aan of te onttrekken van het eigen vermogen van het Nationaal Groenfonds.

Over het jaar 2024 bedroeg de verhouding tot het gewogen gemiddelde van Trekkingsrechten van het ministerie van LNV versus de gezamenlijke provincies 100,00 % : 0,00 %.

7.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

//

*Wij zijn vastbesloten
om een belangrijke rol
als impactfinancier te
blijven vervullen en om de
impactvolle bedrijven van
morgen te faciliteren.*

*Jean-Paul Schaaïj
Directeur-bestuurder Nationaal
Groenfonds*

 Nationaal Groenfonds

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Nationaal Groenfonds te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nationaal Groenfonds per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven' en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoorde-lijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationaal Groenfonds zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants

bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienst-betrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of

anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven' en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet

het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de

verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Apeldoorn, 10 april 2025

Forvis Mazars N.V.

w.g.

R.C. Dol MSc RA

8.

Begrippen en afkortingen

AFM	De Autoriteit Financiële Markten (AFM) houdt toezicht op de financiële markten: op sparen, beleggen, verzekeren en lenen. De AFM houdt toezicht op de manier waarop financiële instellingen met hun klanten omgaan en op de manier waarop partijen met elkaar omgaan op de financiële markten. Het Nationaal Groenfonds beschikt over een vergunning voor het aanbieden van hypotheecair en consumptief krediet onder de Wet financieel toezicht (Wft), onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).
Bankvergunning	Een bankvergunning is een voorwaarde voor een financiële instelling die bancaire diensten uitvoert. Banken mogen in Nederland alleen opereren onder vergunning van De Nederlandsche Bank (DNB). DNB heeft in september 2018 bevestigd dat het Groenfonds zonder bankvergunning mag opereren en hiervoor geen ontheffing van DNB benodigd is, onder de voorwaarde dat het Groenfonds niet buiten besloten kring van professionele marktpartijen opvorderbare gelden aantrekt, ter beschikking krijgt of heeft. Het Groenfonds houdt derhalve geen gelden van spaarders aan.
BCF	Het Business Control Framework (BCF) is het samenstel van maatregelen dat een onderneming stuurt in de richting van het behalen van haar doelen.
BGfo	In het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft worden de bepalingen van deel 4 van de Wet op het financieel toezicht (Wft), het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen uitgewerkt.
CO₂-rechten	Emissiehandel is de handel in emissierechten. Deze emissiehandel vloeit voort uit het Kyoto Protocol. Emissierechten geven landen of bedrijven het recht om (een bepaalde hoeveelheid) broeikasgassen of andere schadelijke gassen uit te stoten. Het gaat daarbij om de uitstoot van bijvoorbeeld kooldioxide (CO ₂).
CO₂-e	CO ₂ -equivalenten (CO ₂ e) zijn een maateenheid voor het effect van verschillende broeikasgassen op het klimaat. Door verschillende emissies om te rekenen naar de equivalente hoeveelheid van koolstofdioxide (CO ₂), kunnen hun effecten met elkaar worden vergeleken.

Convenants-leningen	De Convenantsleningen zijn verstrekt aan de provincies en DLG en benut voor het provinciale aandeel in grondaankopen ten behoeve van de EHS (nu Natuurnetwerk Nederland). Vanaf 1 januari 2008 zijn er geen opnamen meer mogelijk. In de praktijk is het beleid erop gericht dat in 2023/2024 alle Convenantsleningen zijn afgelost.
Converteerbare lening	Door het Groenfonds uitgegeven lening die onder bepaalde voorwaarden omgezet kunnen worden in aandelen.
DLG	Dienst Landelijk Gebied (DLG) was tot 1 maart 2015 een overheidsorgaan, vallend onder het ministerie van LNV. De dienst was het grondbedrijf van de overheid in het landelijk gebied. Het grootste deel van de taken is met ingang van 1 maart 2015 overgegaan naar de provincies. Een kleiner deel ging over naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
DNB	De Nederlandsche Bank NV (DNB) is de centrale bank van Nederland. Het Nationaal Groenfonds valt onder het stelseltoezicht van DNB. DNB houdt, zoals bij alle financiële instellingen, toezicht op de juiste uitvoering van de Wvft (Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismebestrijding).
EHS-lening	EHS-leningen zijn aan het ministerie van LNV verstrekte financieringen voor investeringen in het Natuurnetwerk Nederland. De opgenomen bedragen betreffen het rijksaandeel in grondaankopen voor natuur.
Ester	Ester (Euro Short-Term Rate, ook wel met Ester aangeduid). Ester is de referentierente voor daggeld (overnight rentetarief) in het eurogebied. Ester geeft de rente (referentierente) weer waartegen banken en andere financiële instellingen elkaar leningen verstrekken met een looptijd van 1 dag.
Euribor	Euribor (Euro Interbank Offered Rate) is het benchmarktarief op de geldmarkt waartegen interbancaire termijn deposito's met een vaste looptijd tot en met één jaar binnen het eurogebied aangeboden worden.
FBNL	Alle operationele activiteiten voor het Nationaal Groenfonds werden tot medio 2019 uitgevoerd door Fondsenbeheer Nederland (FBNL). De dienstverlening van Fondsenbeheer Nederland was contractueel vastgelegd in een management-overeenkomst. Fondsenbeheer Nederland verstrekte dergelijke faciliteiten, zonder winstoogmerk, ook aan andere maatschappelijke fondsen.

Fonds-management	Naast het Revolverend Fonds, LVVN Klimaatfonds en Rabo Transitiefonds die worden gefinancierd door eigen vermogen en vreemd vermogen, beheert het Nationaal Groenfonds ook fondsen van derde partijen. Waar gesproken wordt over fondsmangement, gaat het om deze fondsen. Hier valt bijvoorbeeld onder: het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL), OEC Opwek, OEC Warmte, het Waterinnovatiefonds en Pilot Stimulering Vezelteelt.
Geïntegreerd middelenbeheer	In de comptabiliteitswet is vastgelegd dat de liquide middelen van daartoe aangewezen instellingen met een wettelijke taak worden gebundeld in de schatkist. Dit wordt aangeduid met de term Geïntegreerd Middelenbeheer. Het Nationaal Groenfonds is opgenomen op de zogeheten B-lijst (artikel 5.2 rechtspersoon met een publieke taak die verplicht zijn aangewezen op grond van artikel 5.2, 1e lid van de Comptabiliteitswet 2016). Het Groenfonds maakt hierbij gebruik van een automatisch koppeling tussen bankrekening(en) en de rekening-courant bij het ministerie van Financiën (zero-balancing).
Groenverklaring	Om een groene financiering te krijgen, is een Groenverklaring nodig. Het ministerie van IenW verklaart daarmee dat het project voldoet aan de voorwaarden voor groene financiering. Het Nationaal Groenfonds kan deze Groenverklaringen aanvragen.
IDL	Het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) is onderdeel van het Omschakelprogramma Duurzame Landbouw van het ministerie van LVVN. Het IDL startte in 2021 in de vorm van een pilot die, na een succesvolle start en positieve evaluatie, in 2022 is verlengd met een jaar en in 2024 een structureel fonds geworden.
IPO	Het Interprovinciaal Overleg (IPO) is de vereniging van de twaalf Nederlandse provincies. De vereniging behartigt de belangen van de twaalf provincies en vormt een platform voor de uitwisseling van kennis en innovatie.
IT-audit	IT-auditing is het vakgebied dat zich bezighoudt met het beoordelen van de automatisering van de organisatie en de organisatie van de automatisering. Het specialisme wordt meer en meer gevraagd bij uitvoering van accountantscontroles.

KF	Zie LVVN-Klimaatfonds
LISE	De gemeente Den Haag heeft het initiatief genomen om het Lokaal Initiatievenfonds Schone Energie (LISE) op te richten en heeft het Groenfonds en Energie Samen gevraagd dit fonds te managen. Bij aanvang in 2021 is het fonds gevoed met 0,5 miljoen euro.
LVVN	Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) was van 1935 tot 2010 en is sinds oktober 2017 onder deze of een vergelijkbare naam een Nederlands ministerie met als beleidsterreinen onder meer landbouw, natuurbeheer, bosbouw, visserij en voedsel(zekerheid). Van 2010 tot 2017 vielen landbouw en de andere genoemde beleidsterreinen onder het ministerie van Economische Zaken.
LVVN-Klimaatfonds	Het ministerie van LVVN heeft eind 2020 een garantie van (80% van) 70 miljoen afgegeven voor het door het Groenfonds aan te kunnen trekken van funding voor dit fonds. Hiermee wordt een afgezonderde portefeuille geadmistreerd, het LVVN-Klimaatfonds. Het Groenfonds kan hieruit projecten financieren die bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van LVVN, primair binnen de sectoren landbouw en landgebruik. Doelstelling is om hiermee een broeikasgasemissiereductie te bewerkstelligen van tenminste 2 megaton.
OEC Opwek	Eind 2020 heeft het Groenfonds samen met Energie Samen het Ontwikkelfonds Energiecoöperaties in beheer genomen en in 2021 de eerste financieringen uit dit fonds verstrekt. Dit fonds wordt gevoed door het ministerie van EZ en (een aantal) provincies. Het fonds verstrekt leningen aan energiecoöperaties om de ontwikkelkosten van zon- en windprojecten te financieren.
OEC Warmte	Eind 2023 is het Ontwikkelfonds Warmte opgericht en het richt zich op het aanbieden van leningen en feitelijke ondersteuning. Het Nationaal Groenfonds en Energie Samen hadden hiervoor in 2023 een voorstel gedaan aan het ministerie van EZ en de betrokken provincies. Collectieve warmteprojecten worden zo in staat gesteld om in de ontwikkelfase van duurzame warmteprojecten activiteiten te (laten) verrichten.

Natuur-compensatie	Natuurcompensatie is een maatregel die genomen wordt om een voorzien verlies aan beschermde natuur, ten gevolge van het uitvoeren van een project (aanleg van wegen, waterwegen e.d.) in of nabij een 'speciale beschermingszone', te compenseren. Een 'speciale beschermingszone' is een gebied dat is aangewezen als habitat- of vogelrichtlijngebied in uitvoering van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Compensatie wordt in beginsel gerealiseerd door aankoop en inrichting van een gebied (zo dicht mogelijk in de buurt van de schade) en het voeren van beheer hierover. Als dit niet mogelijk is, kan er financieel gecompenseerd worden. Het Nationaal Groenfonds beheert meerdere compensatierekeningen voor natuur.
NNN	Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.
PCAF	Partnership carbon accounting financials (PCAF) is een initiatief dat financiële instellingen een standaard biedt voor het meten en rapporteren van de uitstoot van broeikasgassen die het gevolg zijn van hun kredietverlening en investeringsactiviteiten. Het werd in 2015 opgericht door een groep banken en investeerders in Nederland. Sindsdien gebruiken steeds meer instellingen wereldwijd deze methodiek.
PNB-lening	De zogenoemde PNB-leningen worden benut voor de financiering van grondaankopen voor de particuliere natuurbeschermingsorganisaties (Vereniging Natuurmonumenten en De12Landschappen) in het kader van het Natuurnetwerk Nederland. De leningen zijn verstrekt onder borgstelling van het ministerie van LNVN.
Participatie	Een participatie is een kapitaalbelang die het Groenfonds in een onderneming genomen heeft die niet wordt aangemerkt als deelneming of overige vordering. In de regel is het niet de intentie van het Groenfonds deze kapitaalbelangen duurzaam te houden. Ook staan deze belangen niet ten dienste van eigen werkzaamheden.

Pilot Stimulering Vezelteelten	Agrarische ondernemers lopen tegen een aantal problemen aan als ze vezelgewassen willen telen. Om deze situatie te doorbreken heeft het ministerie van LNVN in 2024 de pilot stimulering Vezelteelten gestart, uitgevoerd door het Nationaal Groenfonds. In 2024 is hiervoor gestart met de aanbesteding voor koolstofcertificaten voor de bouw (Dutch construction stored carbon credits). De ondernemer ontvangt de koopsom van het Groenfonds, en levert in de toekomst daarvoor koolstofcertificaten aan het fonds.
Productie	In de kerncijfers wordt gesproken over productie van leningen. Dat betekent hier de uitboekingen op leningen aan private partijen die het Nationaal Groenfonds heeft verstrekt.
Projectrekening	Een Groenfonds Projectrekening is een rekening-courant faciliteit ten behoeve van een specifiek project. Hierop kunnen gelden van meerdere partijen aangehouden worden, zodat voor dit project één administratie- en betaaloket ontstaat. Een projectrekening kan desgewenst debet- en creditfaciliteiten bevatten.
Rabo Transitiefonds	Eind 2023 heeft het Nationaal Groenfonds in samenwerking met Rabobank het Rabo Transitiefonds (RTF) opgericht met een fondsvermogen van ca 55 miljoen euro. Uit het RTF verstrekt Nationaal Groenfonds leningen verstrekken die qua ticket size, impact, doelgroep en kredietproces vergelijkbaar zijn met leningen die het Groenfonds ook uit het Revolverend fonds verstrekt, met dien verstande dat de leningen uit het RTF worden verstrekt aan klanten van Rabobank Nederland.
Revolverend fonds	Het Revolverend fonds (RF) van het Groenfonds is een fonds dat zichzelf in stand houdt door het steeds opnieuw inzetten van aflossing en rente op de leningen. Het Nationaal Groenfonds geeft geen subsidies, maar verstrekt leningen voor investeringen in groen en duurzaamheid. Daarover betalen onze klanten rente en aflossing. Uiteindelijk komen de geleende bedragen weer terug in het Revolverend fonds van het Groenfonds en worden opnieuw uitgeleend.
RF	Zie Revolverend fonds

Rijks-compensatie-gelden	Door de rijksoverheid (ministeries van LVVN en IenW) bij het Nationaal Groenfonds aangehouden gelden uit hoofde van het compensatiebeginsel. Het betreft hier zowel natuurcompensatie als maatschappelijke compensatiegelden zoals voor de Tweede Maasvlakte en de uitbreiding van Schiphol (zie ook natuurcompensatie).
RTF	Zie Rabo Transitiefonds.
SDG	Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn wereldwijd bekend als de Sustainable Development Goals (SDG's). In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde Naties (VN) de doelen aangenomen. Een groot aantal bedrijven werkt actief mee aan de realisatie van de SDG's.
Swap (renteswap)	Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Het Nationaal Groenfonds gebruikt renteswaps om de renterisico's te beperken. De activazijde van de balans van het Groenfonds bestaat voornamelijk uit uitgezette leningen tegen een vaste rente. Op deze leningen wordt dus een vaste rente ontvangen. Om het marktwaarderisico van deze leningen af te dekken sluit het Groenfonds renteswaps af waarbij een vaste rente wordt betaald en een variabele rente wordt ontvangen. Op deze manier wordt het marktwaarderisico van deze leningen afgedekt.
Treasurystatuut	Een treasurystatuut is een regeling voor het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het Nationaal Groenfonds kent een eigen Treasurystatuut dat laatst op 26 oktober 2018 door het Groenfondsbestuur is vastgesteld, zoals bedoeld in de Uitvoeringsovereenkomst 2002 tussen het ministerie van LVVN, de provincies en de Stichting Nationaal Groenfonds.
Trekkings-rechten	De toekenning van trekkingsrechten is vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst 2002 tussen het ministerie van LVVN, de provincies (IPO) en het Nationaal Groenfonds. Het (jaarlijks) te bestemmen resultaat van het Groenfonds wordt op grond van deze overeenkomst verdeeld over de daarvoor in aanmerking komende partijen.

VIN	Het Visserij Investeringsfonds Nederland (VIN) financierde projecten die bijdragen aan een duurzame(re) visserijsector in Nederland. De oprichting werd mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Europese Visserijfonds. Het fondsmanagement is ondergebracht bij het Nationaal Groenfonds. In 2017 is het fonds gesloten voor nieuwe aanvragen, in 2024 is het fonds beëindigd.
Voor-financieringen Particulier Natuurbeheer (VPN - VSPN - pVSPN)	Aan private partijen verstrekte leningen ter voorfinanciering van in de toekomst te ontvangen subsidie-uitkeringen voor Particulier Natuurbeheer. Het Groenfonds verstrekt aan de subsidiegerechtigde een voorfinanciering met een looptijd van 30 jaar, waarvan rente en aflossing door respectievelijk Rijk en provincies worden voldaan vanuit de toegekende subsidie. Het Nationaal Groenfonds verstrekt deze leningen (als Voorfinanciering Particulier Natuurbeheer (VPN) en als Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (VSPN)) op basis van de 'Overeenkomst tot uitvoering van de Voorfinanciering Subsidie Particulier Natuurbeheer' tussen het Groenfonds en het ministerie van LVVN. Vanaf 2002 worden deze door de provincies verstrekt als 'provinciale' Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (pVSPN).
WIF	Het Waterinnovatiefonds (WIF) van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is een revolverend fonds van 2 miljoen euro dat participeert in innovatieve projecten in de blauwe sector. Het Groenfonds voert het beheer over het WIF, toetst de ingediende projecten op financiële haalbaarheid en verstrekt de leningen uit het fonds.
Wft	De Wet op het financieel toezicht (Wft) regelt het toezicht op bijna de hele financiële sector in Nederland. Financiële instellingen kunnen zien aan welke eisen zij moeten voldoen en hoe het toezicht is geregeld.
WNT	De Wet normering topinkomens (WNT) geldt sinds 2013. Deze wet normeert inkomens en ontslagvergoedingen van hoogste leidinggevenden en toezichthouders bij de overheid en semipublieke instellingen. Het Nationaal Groenfonds valt onder de WNT en legt in het jaarverslag verantwoording af over de beloningen en vergoedingen.

Jaar verslag

20 24

Utrechtseweg 12
3811 NB Amersfoort
telefoon 088 253 9255

info@nationaalgroenfonds.nl
www.nationaalgroenfonds.nl

Het Nederland van morgen heeft groene doeners
nodig om ecologie en economie te verbinden.
Iedereen met een vernieuwend plan daarvoor moet
toegang hebben tot geld. **Wij regelen dat. Samen.**